

ESTUDI DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES LOCALS
SALUT PÚBLICA

2016

PRESENTACIÓ

L'informe que teniu a les mans és un resum dels resultats més importants de la segona edició de l'Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública desenvolupat el 2016.

L'objectiu de l'estudi és recollir, de forma periòdica, aquella informació rellevant, actualitzada i comparable, per al seguiment de les polítiques locals de salut pública dels ajuntaments de Barcelona de més de 10.000 habitants, exceptuant l'ajuntament de Barcelona.

Les característiques generals de l'estudi i la descripció metodològica del mateix es poden trobar al lloc web: www.pisunyer.org.

La realització d'aquesta investigació, impulsada per la Diputació de Barcelona i la Fundació Carles Pi i Sunyer, ha estat possible gràcies a la complicitat de polítics i tècnics dels ajuntaments.

Des d'aquest moment agraïm la vostra atenció i us convidem a realitzar consultes, aportacions i suggeriments mitjançant les nostres adreces de contacte.

INDEX

1. METODOLOGIA I UNIVERS D'ESTUDI
2. GESTIÓ I PLANIFICACIÓ
3. RECURSOS ECONÓMICS
4. PROTECCIÓ DE LA SALUT
5. PROMOCIÓ DE LA SALUT
6. RELACIONS AMB ORGANISMES GOVERNAMENTALS
7. RELACIONS AMB ORGANISMES NO GOVERNAMENTALS
8. ÒRGANS I PROCESSOS DE PARTICIPACIÓ
9. ESTRUCTURA I ORGANITZACIÓ POLÍTICA
10. ESTRUCTURA I ORGANITZACIÓ TÈCNICA
11. TREBALLADORS
12. FORMACIÓ I RECERCA
13. AVALUACIÓ
14. SUPORT DIPUTACIÓ BARCELONA
15. ANNEX

1 METODOLOGIA I UNIVERS D'ESTUDI

- ✓ L'estudi inclou els municipis de més de 10.000 habitants de la província de Barcelona segons el padró de 2015, un total de 80, excloent la ciutat de Barcelona.
- ✓ Tota la informació fa referència de forma exclusiva als ajuntaments que han participat responent a l'enquesta de l'estudi, és a dir, un total de 74 municipis, i les actuacions desenvolupades fan referència a l'any 2015.
- ✓ Les fonts d'informació contingudes en aquest estudi són primàries, facilitades pels equips dels ajuntaments entre els mesos de maig i octubre de 2016.

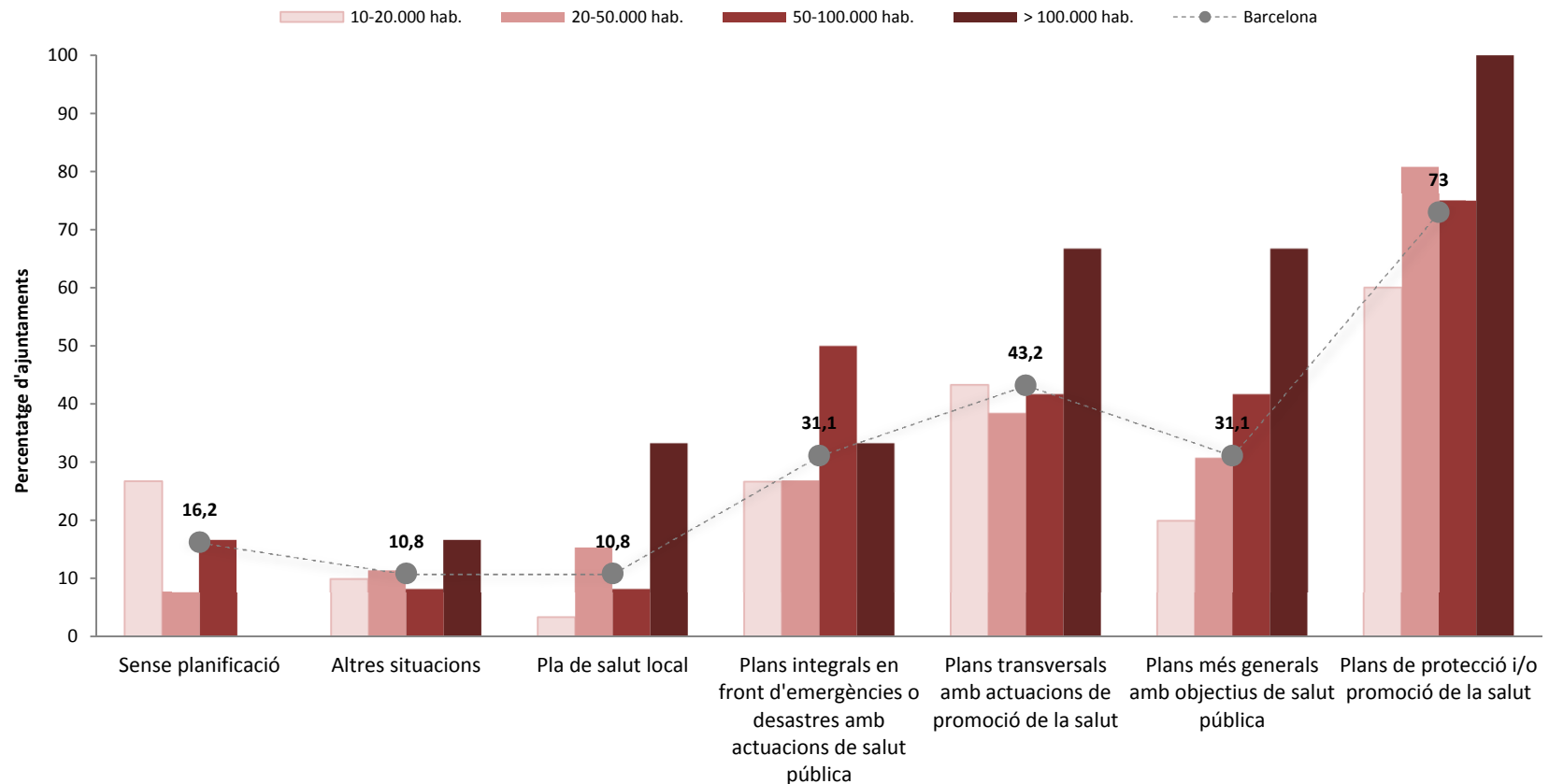
Municipis participants al Panel 2016

	Trams de població								Total municipis participants [n=80]	
	De 10.000 a 20.000 h. [n=36]		De 20.001 a 50.000 h. [n=26]		De 50.001 a 100.000 h. [n=12]		Més 100.000 h. [n=6]			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Respostes	30	83,3	26	100,0	12	100,0	6	100,0	74	92,5

2. GESTIÓ I PLANIFICACIÓ

Només el 10,8% d'ajuntaments tenen un "Pla de salut local" vigent que coordini les actuacions en matèria de salut pública. Però el 73% dels municipis tenen plans específics en Protecció i/o Promoció de la salut.

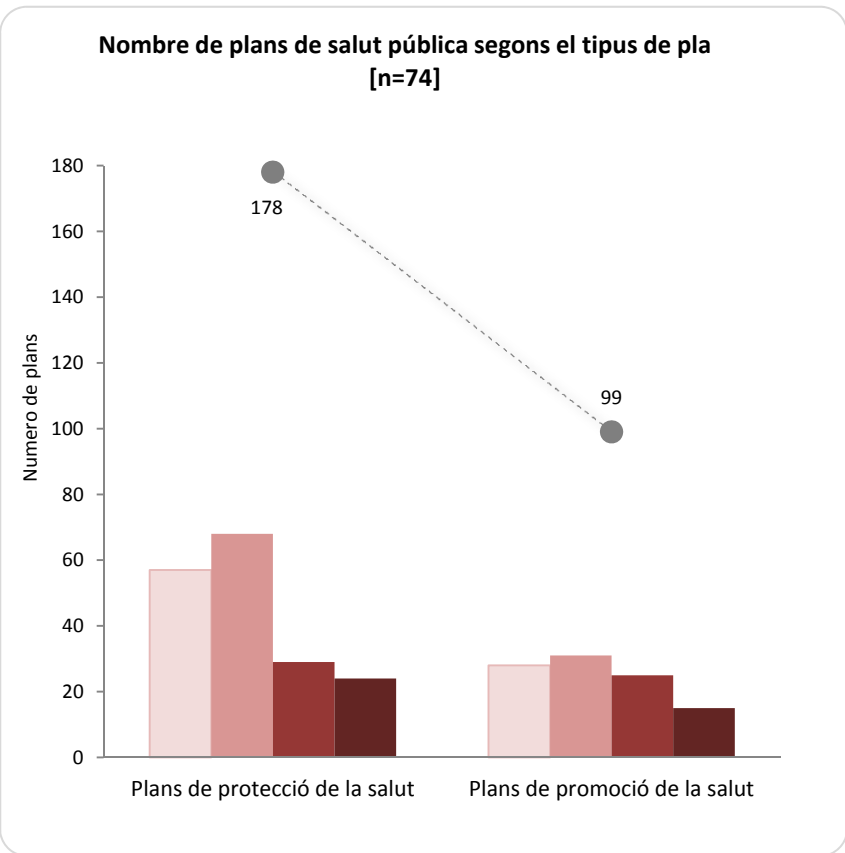
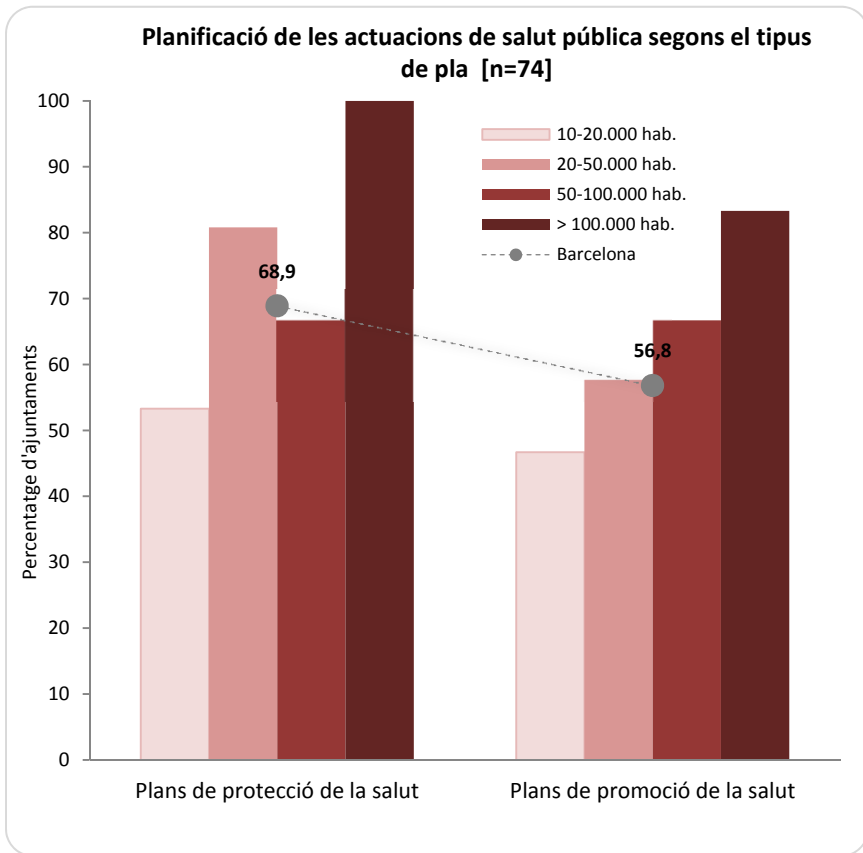
Planificació de les actuacions de salut pública segons el tipus de pla [n=74]

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

2.1 Planificació en Protecció i Promoció de la salut

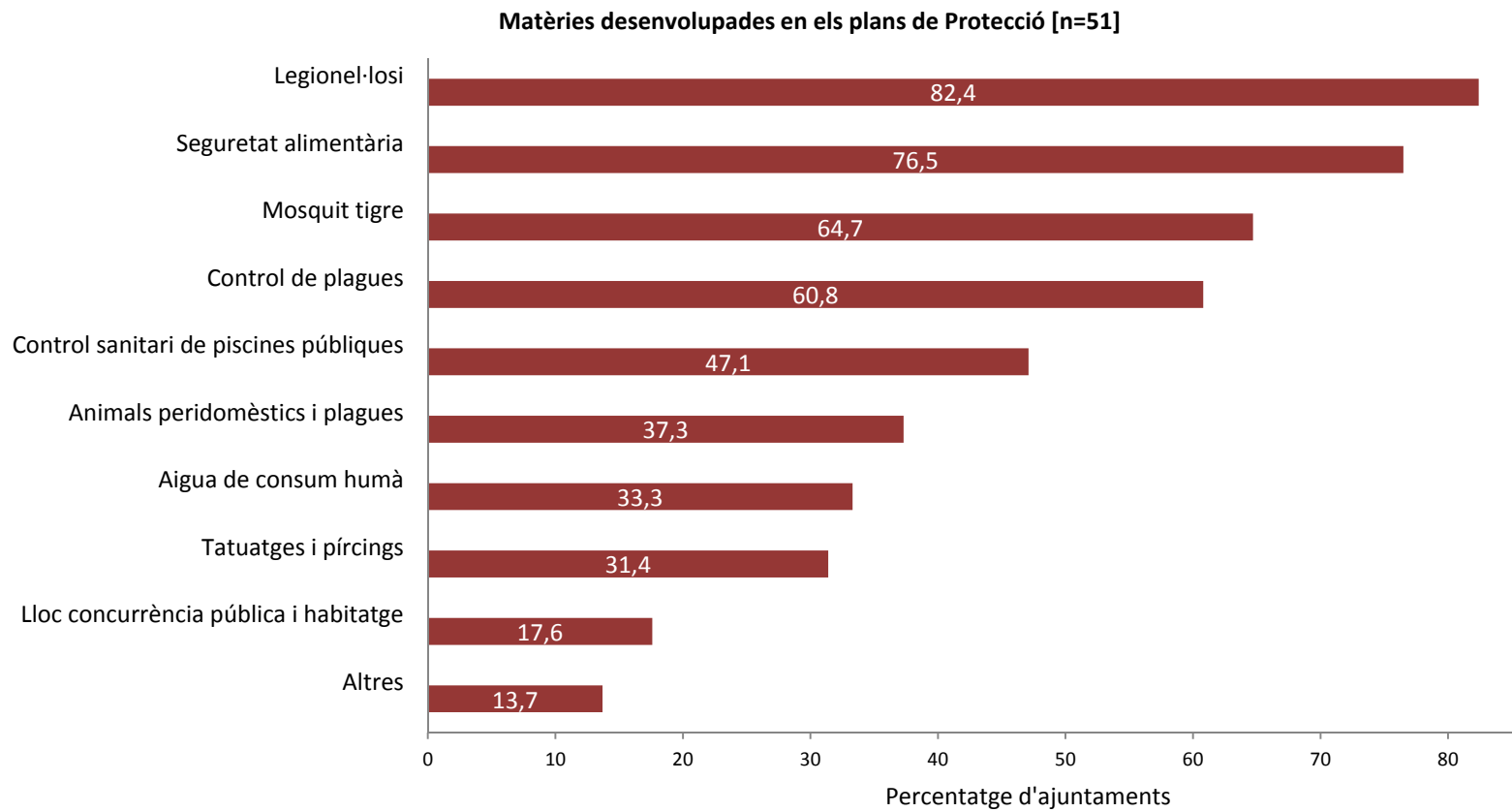
Els plans o programes específics en Protecció de la salut estan més estesos als municipis (68,9%) que els plans de Promoció (56,8). Hi ha 178 plans de Protecció i 99 plans de Promoció.

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

2.2 Matèries desenvolupades en els plans de Protecció de la salut

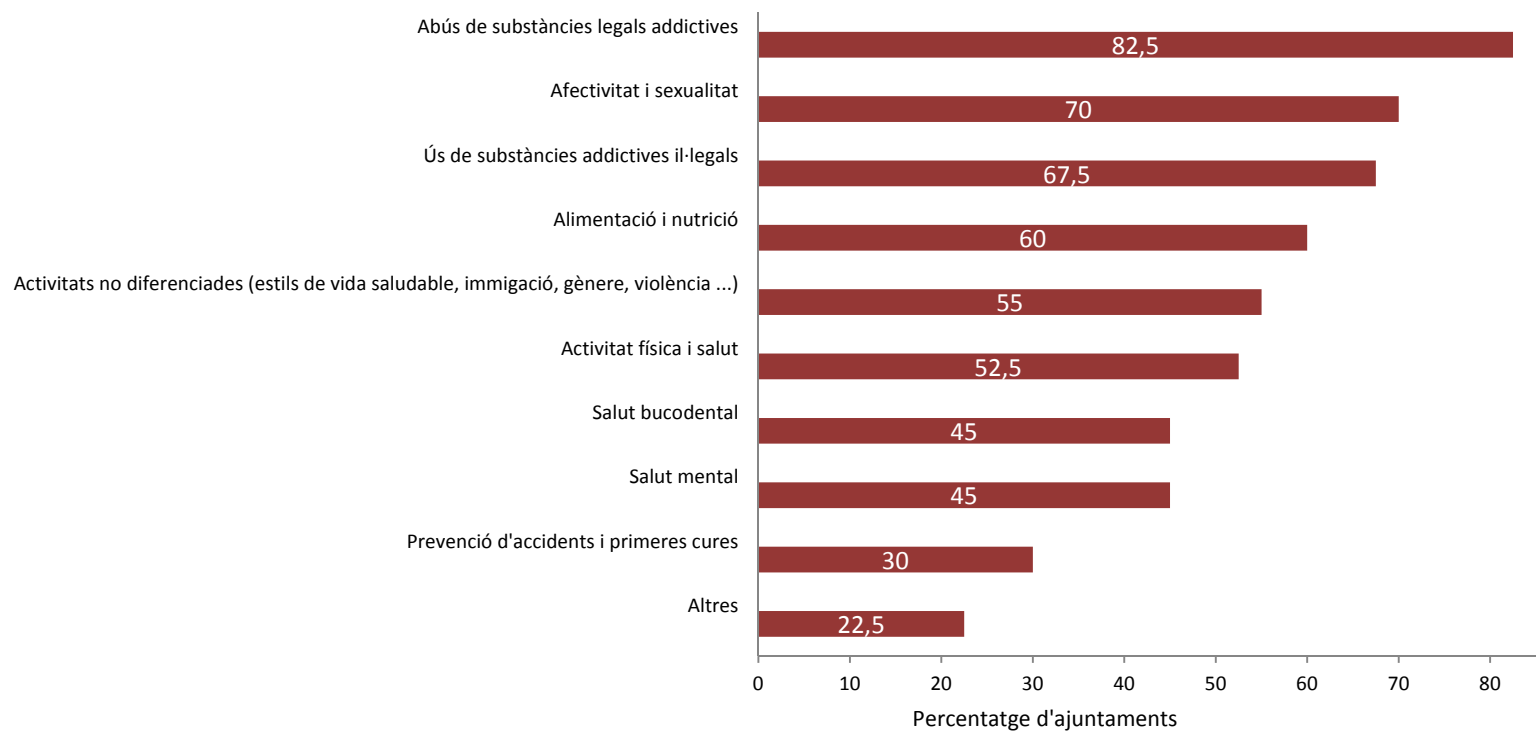
Les matèries més desenvolupades en els plans de Protecció de la salut són les relatives a “Legionel·losi”, “Seguretat Alimentària” i “Mosquit tigre”.

2.3 Matèries desenvolupades en els plans de Promoció de la salut

Les matèries més desenvolupades en els plans o programes de Promoció de la salut són: “Abús de substàncies legals addictives”, “Afectivitat i sexualitat” i “Ús de substàncies addictives il·legals”

Matèries desenvolupades pels plans de Promoció [n=40]

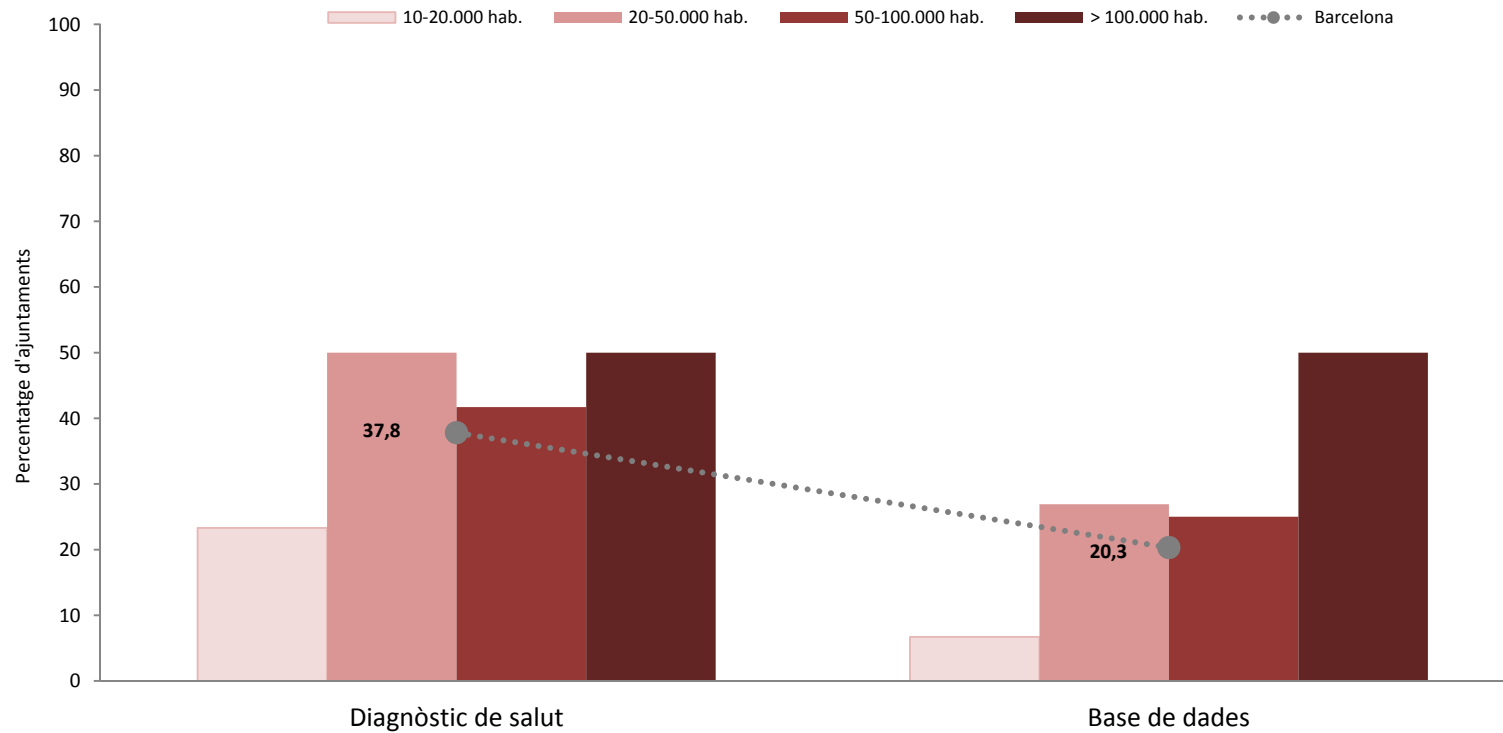

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

2.4 Diagnòstic i bases de dades en salut

El 37,8% dels municipis ha realitzat un diagnòstic de salut de la població i el 20,3% disposa de base de dades o similar que recull les principals dades actualitzades de la població.

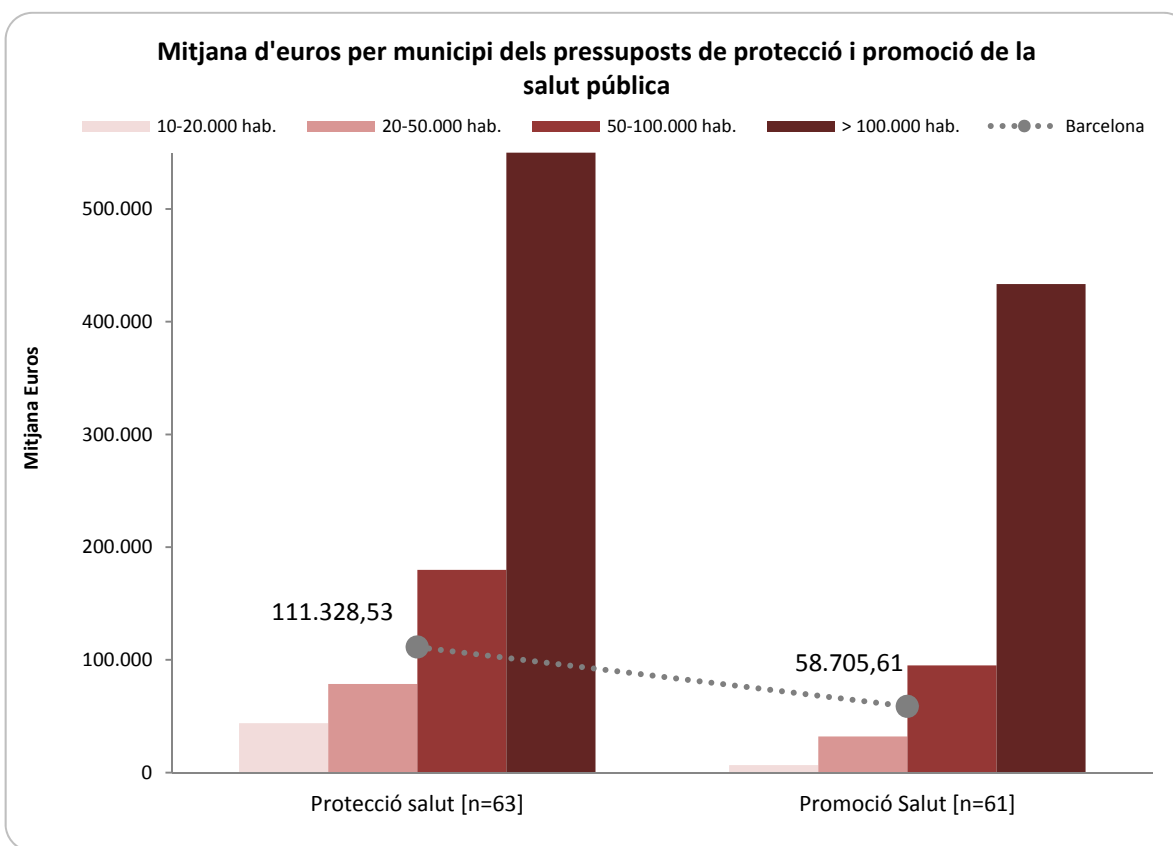
Ajuntaments amb diagnòstic i/o alguna base de dades de l'estat de salut de la població [n=74]

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

3 RECURSOS ECONÓMICOS

La mitjana d'euros per municipi consignats en els pressupostos és de 111.329 euros en Protecció de la Salut i de 58.706 euros en Promoció de la Salut*

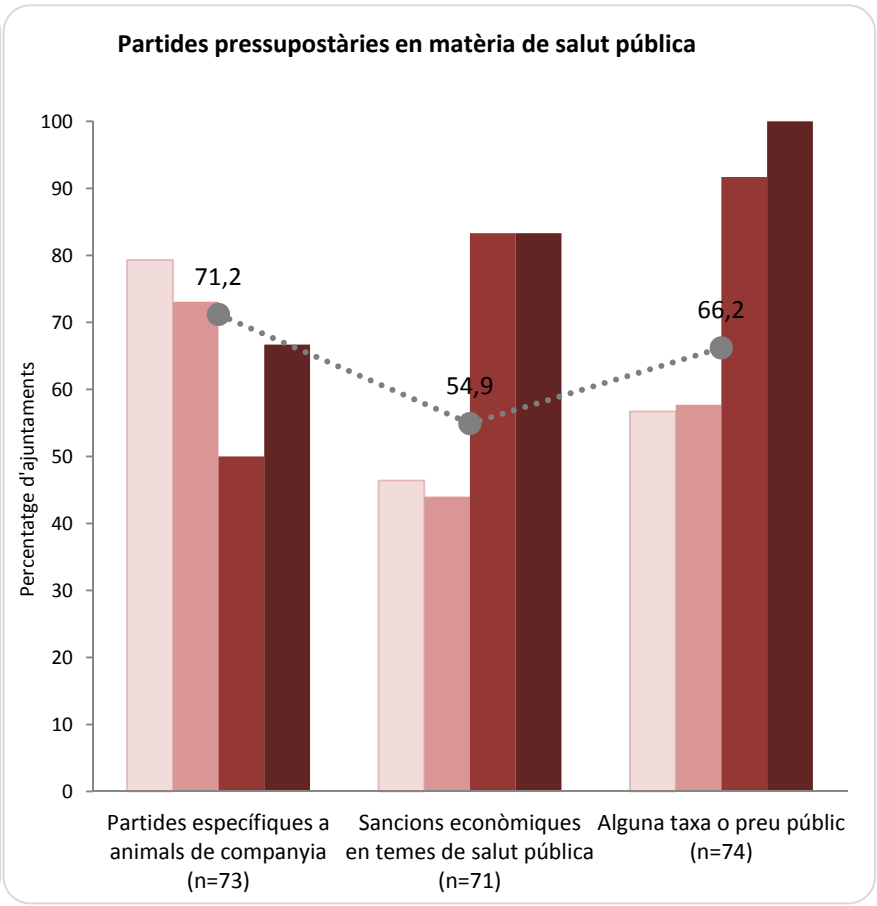
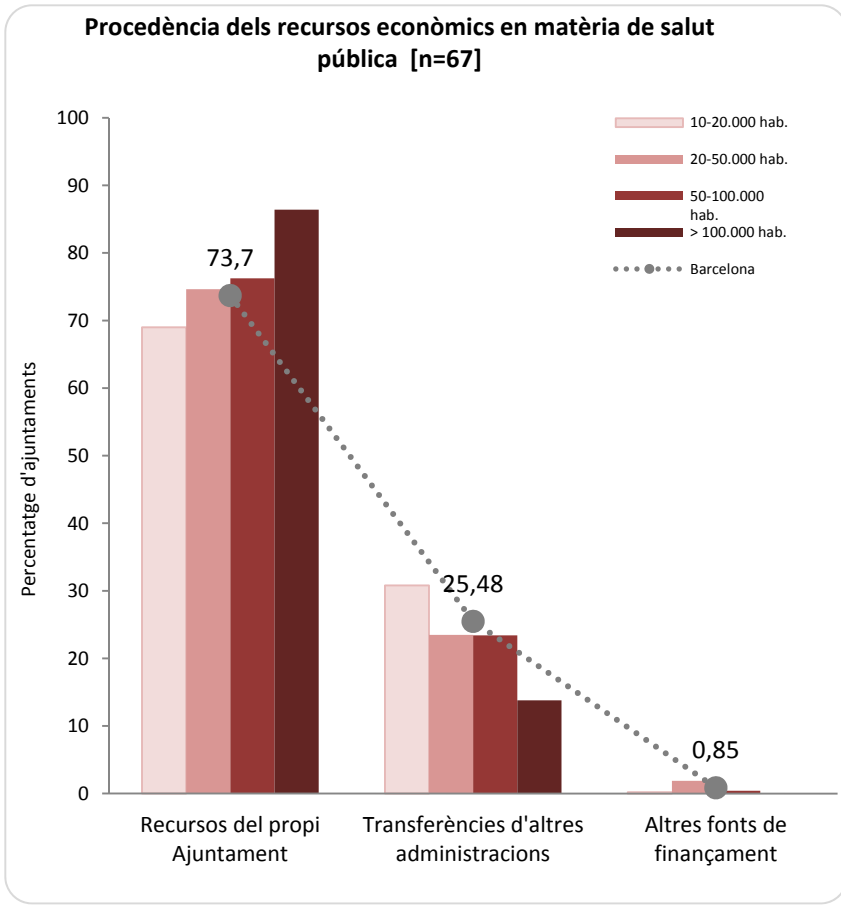

Tram població	Protecció salut	Promoció Salut
10-20.000 hab.	43.844,36	6.677,17
20-50.000 hab.	78.595,61	32006,61
50-100.000 hab.	179.881,6	95.121,3
> 100.000 hab.	549.936,25	433.356,25
Barcelona	111.328,53	58.705,61

*Les dades sobre els recursos econòmics destinats a les polítiques de salut municipals són estimacions aproximades que expressen casuístiques pressupostàries molt diverses. Per a aquest Informe només s'han considerat aquells municipis que han respost a tots els indicadors consultats.

3.1 Fonts de finançament i partides pressupostàries

La principal font de finançament són els propis ajuntaments en el 73,7% dels casos, en el 25,5% dels casos la font són d'altres administracions i només el 0,85% declaren un finançament a partir d'altres fonts. D'altra banda, un percentatge alt de municipis disposen de partides específiques per animals de companyia (71,2%), han establert alguna taxa o preu públic (54,9%) i han aplicat sancions econòmiques (54,9%).

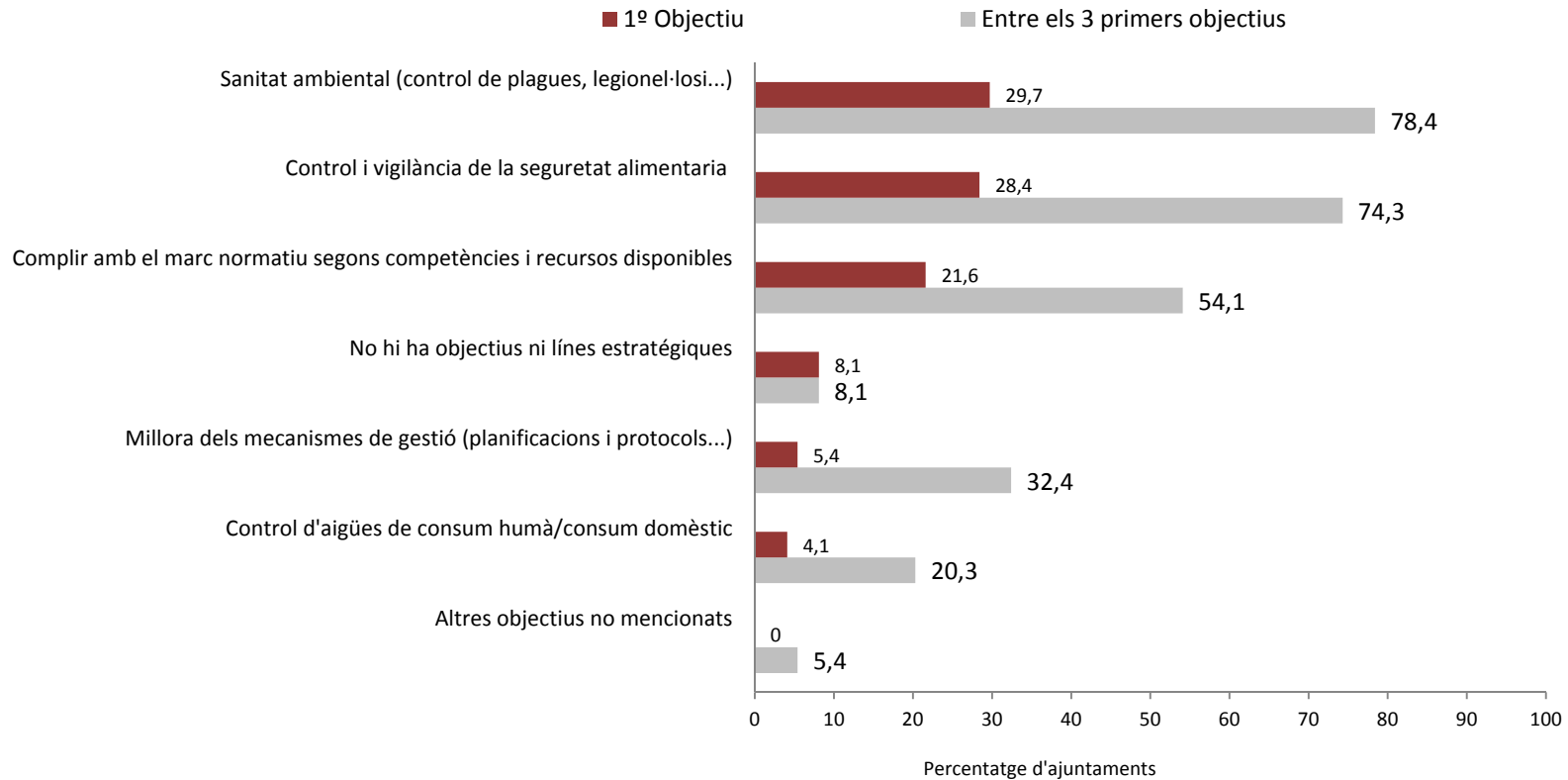

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

4 PROTECCIÓ DE LA SALUT

Els objectius de treball triats en primera opció pels municipis en matèria de Protecció de la salut són "Sanitat ambiental" i "Seguretat Alimentària".

Principals objectius de treball en matèria de Protecció de la salut pública a l'any 2015 [n=74]

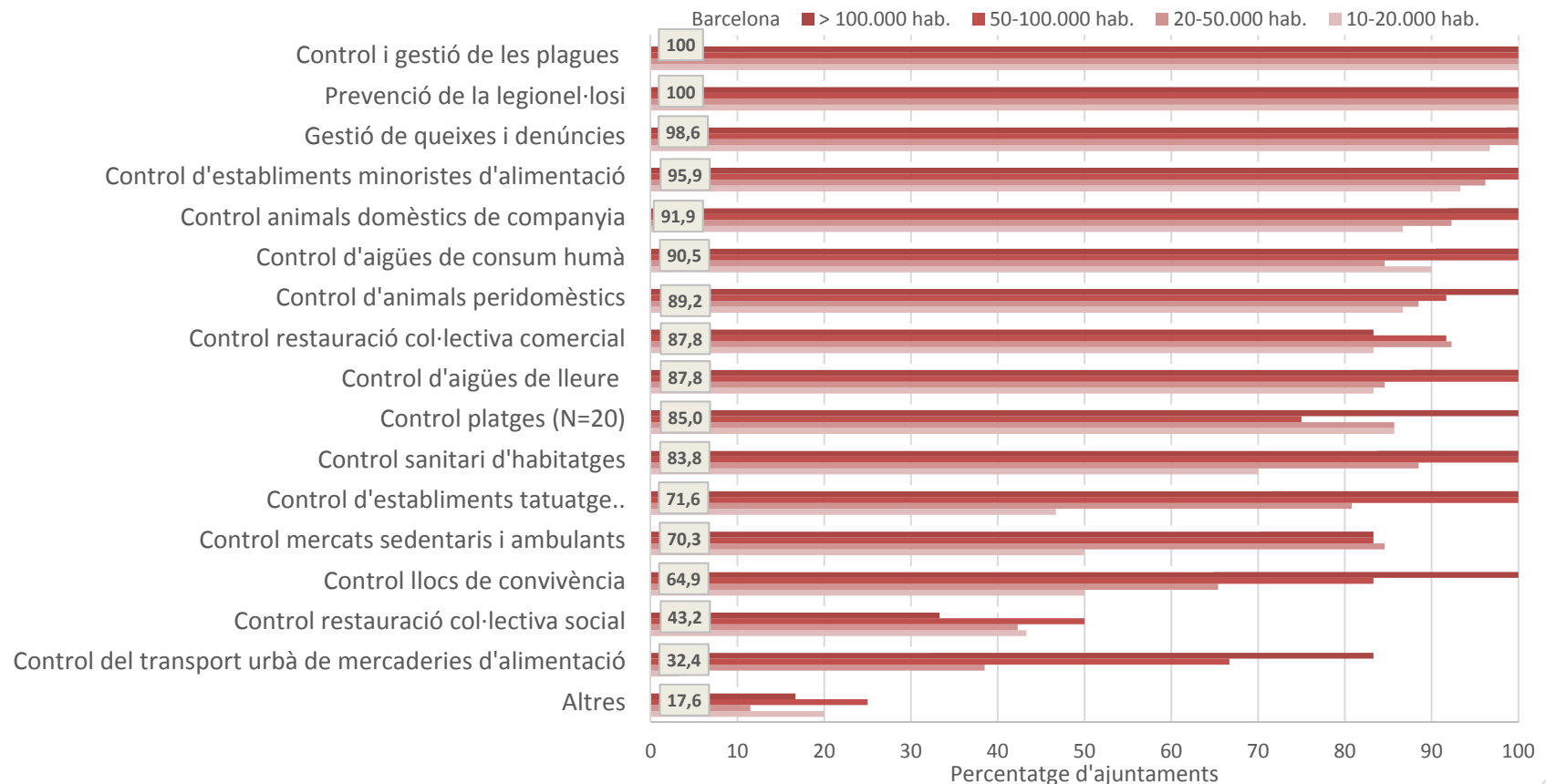

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

4.1 Actuacions en Protecció de la salut

En conjunt, gran part de les activitats en Protecció de la salut consultades estan molt esteses entre els municipis. Les menys esteses son les de "Control de restauració col·lectiva social" i "Transport urbà de mercaderies d'alimentació".

Actuacions en Protecció de la Salut en Barcelona per trams de població [n=74]

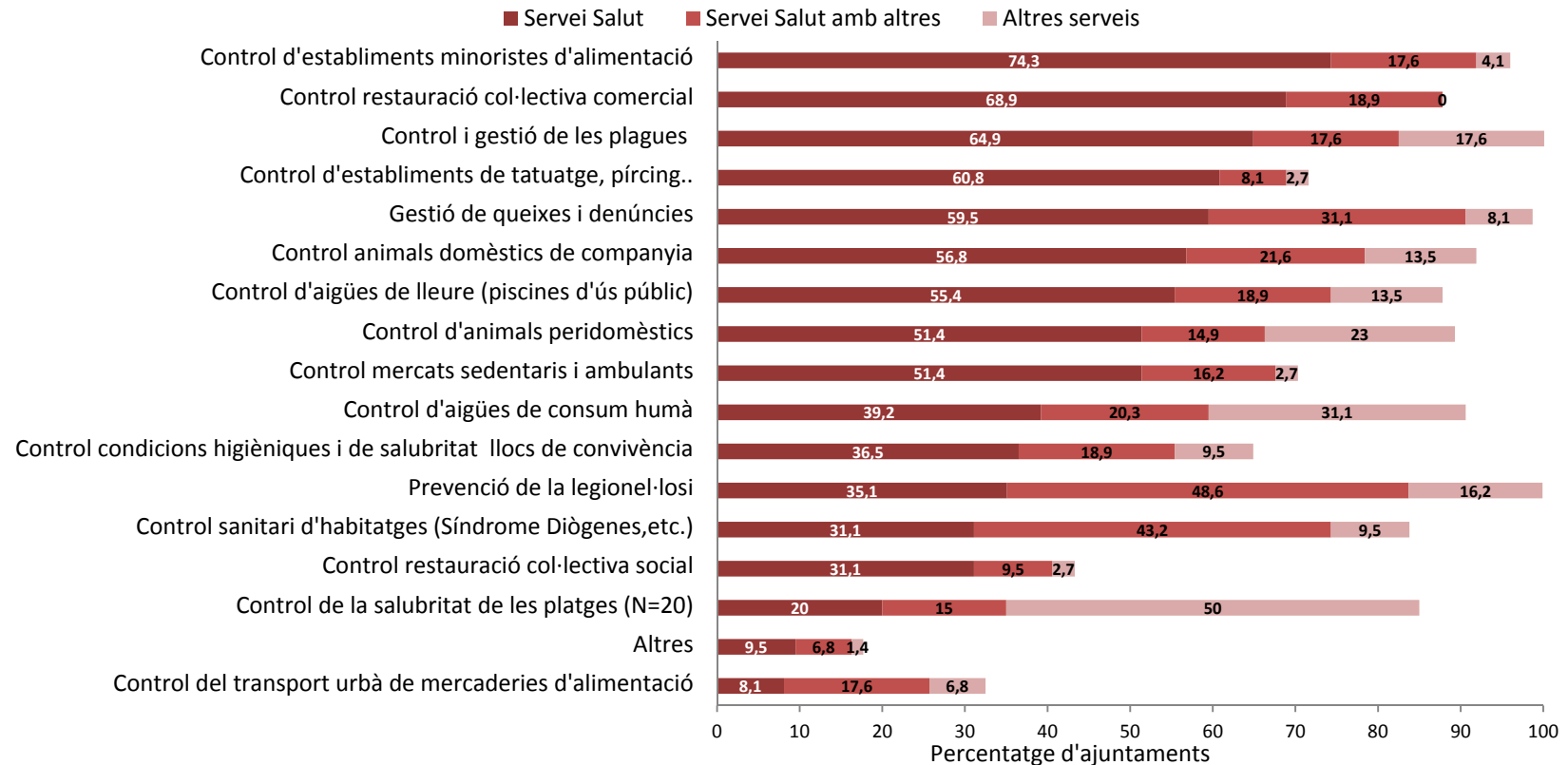

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

4.2 Intervenció dels serveis de salut en la gestió de la Protecció de la salut

Hi ha algunes activitats de control, com les vinculades a “Establiments minoristes d’alimentació”, que es realitzen només pels serveis de salut. Altres, com la “Prevenció de la legionel·losi” o el “Control sanitari d’habitatges”, es realitzen amb major cooperació d’altres àrees. Finalment, hi ha activitats, com la salubritat de les platges, que es presten majoritàriament des d’altres àrees.

Serveis de l'Ajuntament que han realitzat les actuacions de Protecció de la salut pública a l'any 2015 [n=74]

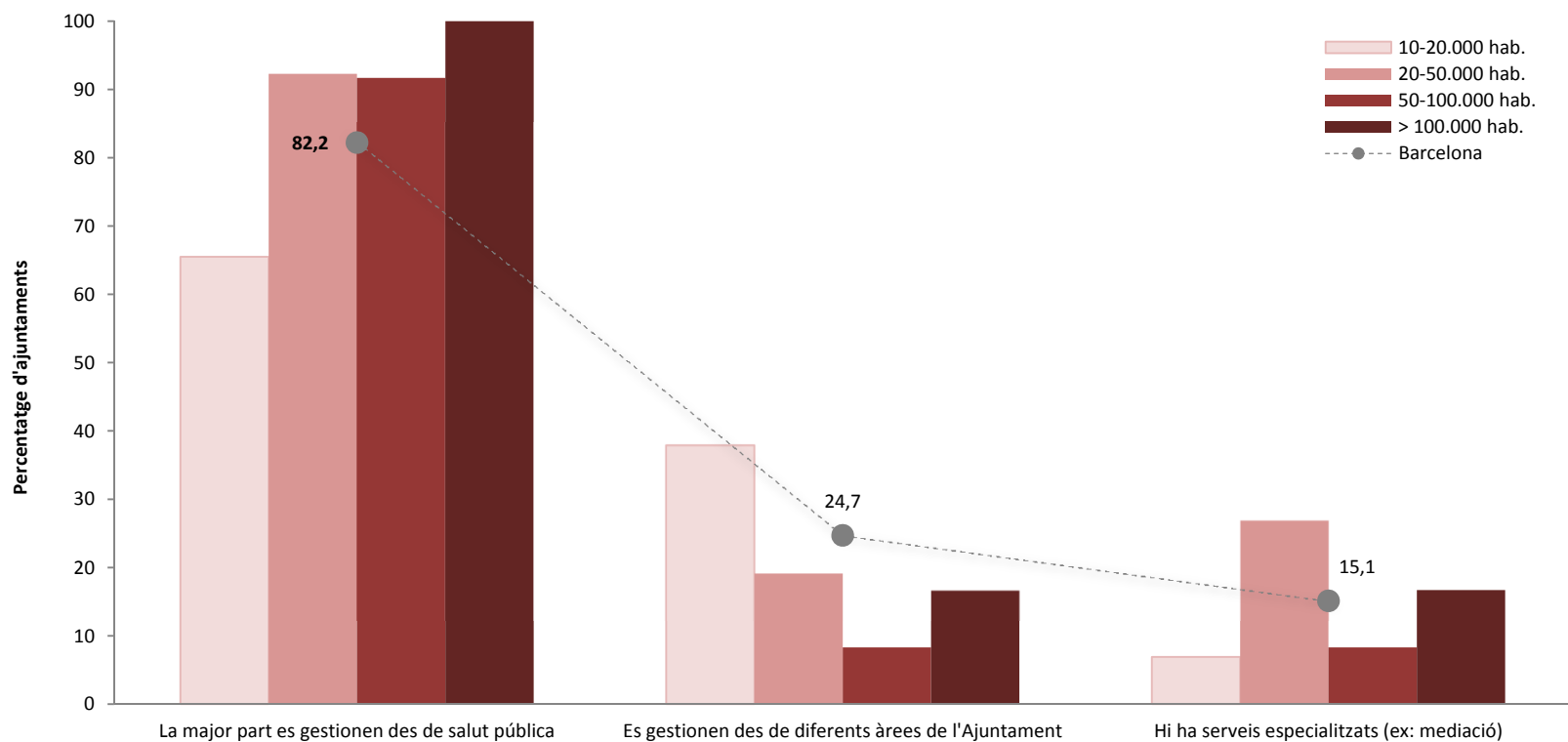

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

4.3 Formes de gestió de les queixes i denúncies

El 82,2% dels municipis gestionen les queixes i denúncies des de l'àrea de Salut Pública, mentre que un 24,7% ho fa des de diferents àrees de l'Ajuntament. El 15,1% ho fa des de serveis especialitzats

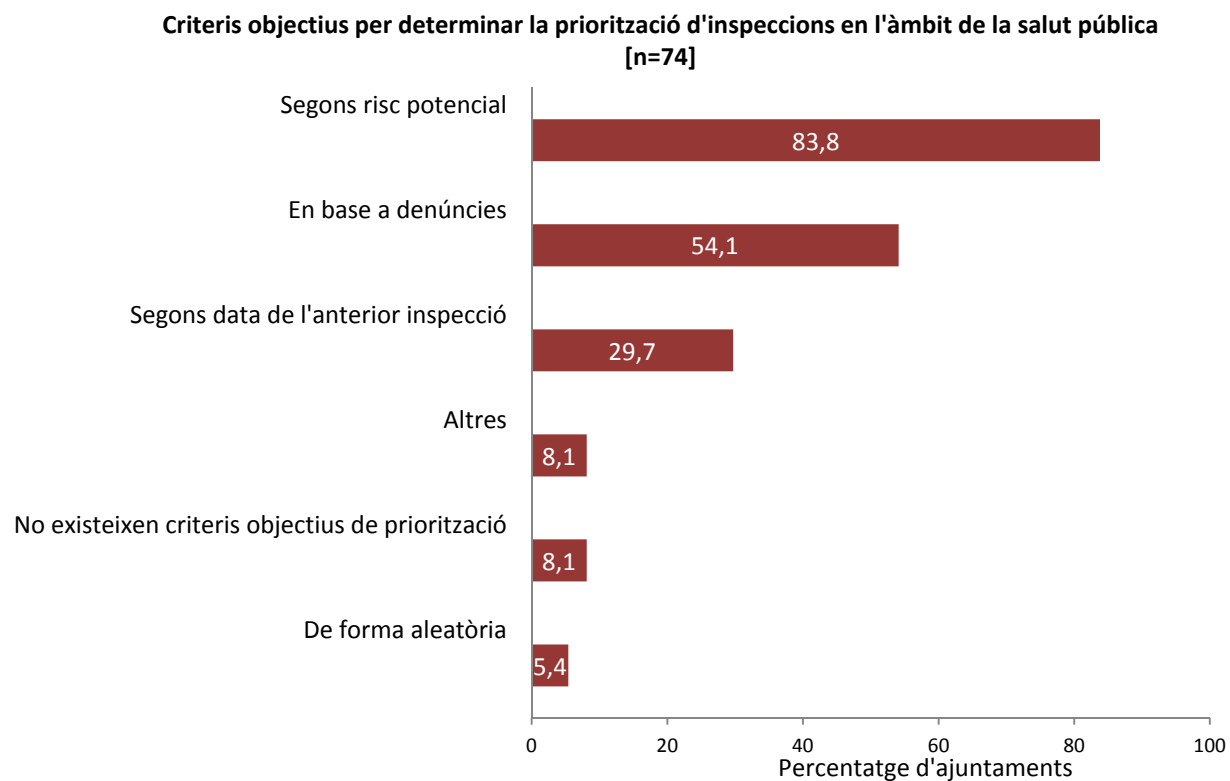
Formes de gestió de les queixes i denúncies en l'àmbit de salut pública (possibilitat de més d'una resposta) [n=74]

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

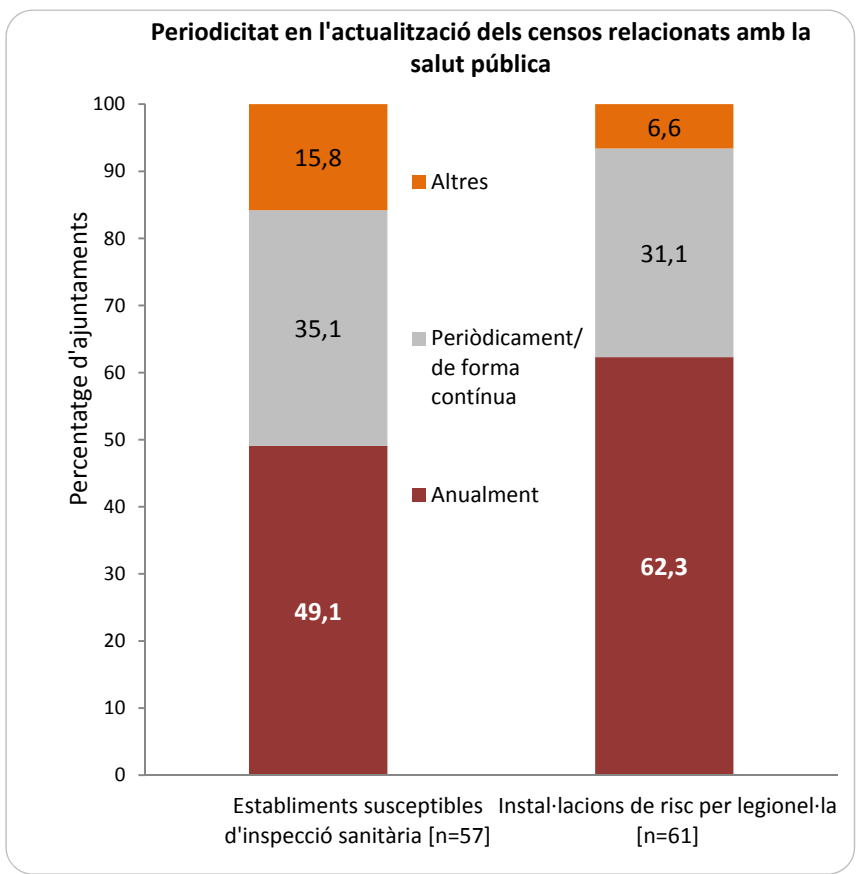
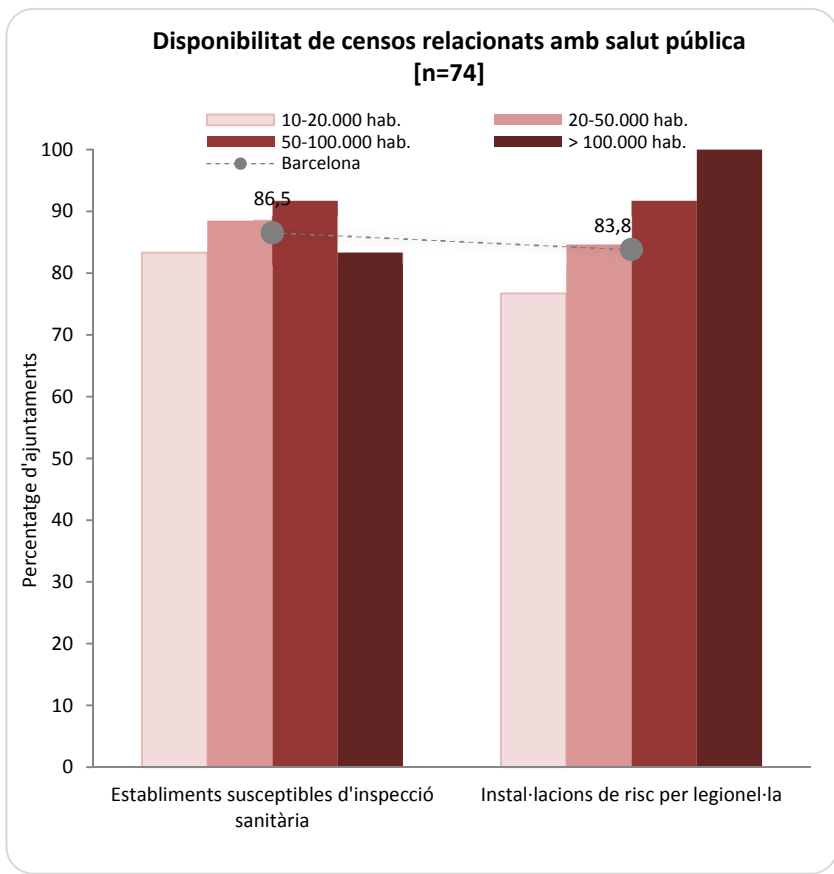
4.4 Criteris per realitzar inspeccions

Els criteris que predominen per realitzar les inspeccions són el “Risc potencial” i “En base a denúncies” que reben els serveis.

4.5 Censos

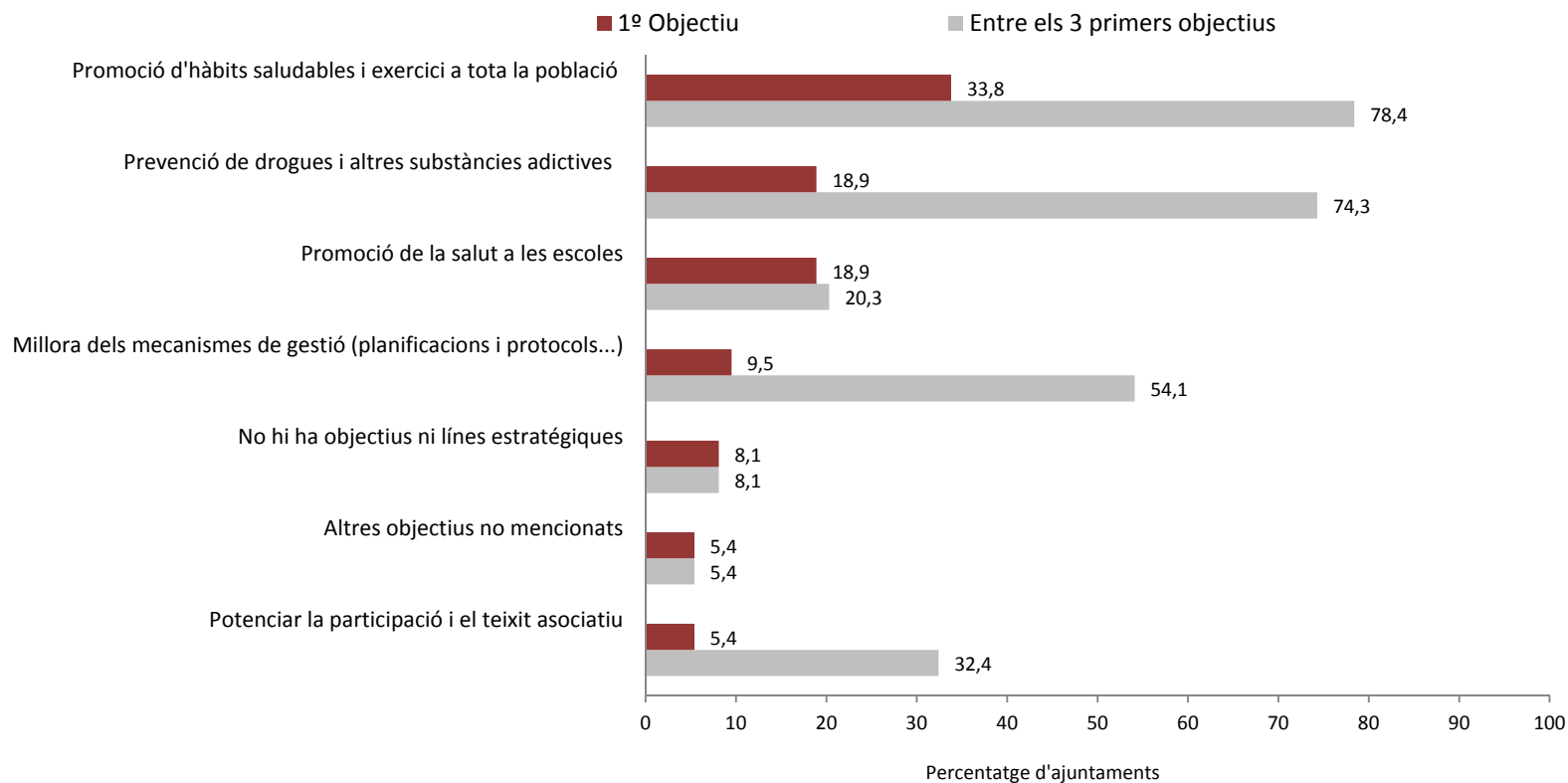
La major part dels municipis disposen de censos dels establiments susceptibles d'inspecció sanitària i de les instal·lacions de risc per legionel·la. Majoritàriament, els municipis actualitzen aquests censos de forma anual.

5 PROMOCIÓ DE LA SALUT

Els objectius de treball triats en primera opció pels municipis en matèria de Promoció de la salut són “Promoció d’hàbits saludables i exercici”, “Prevenció drogues i altres substàncies addictives” i “Promoció de la salut a les escoles”.

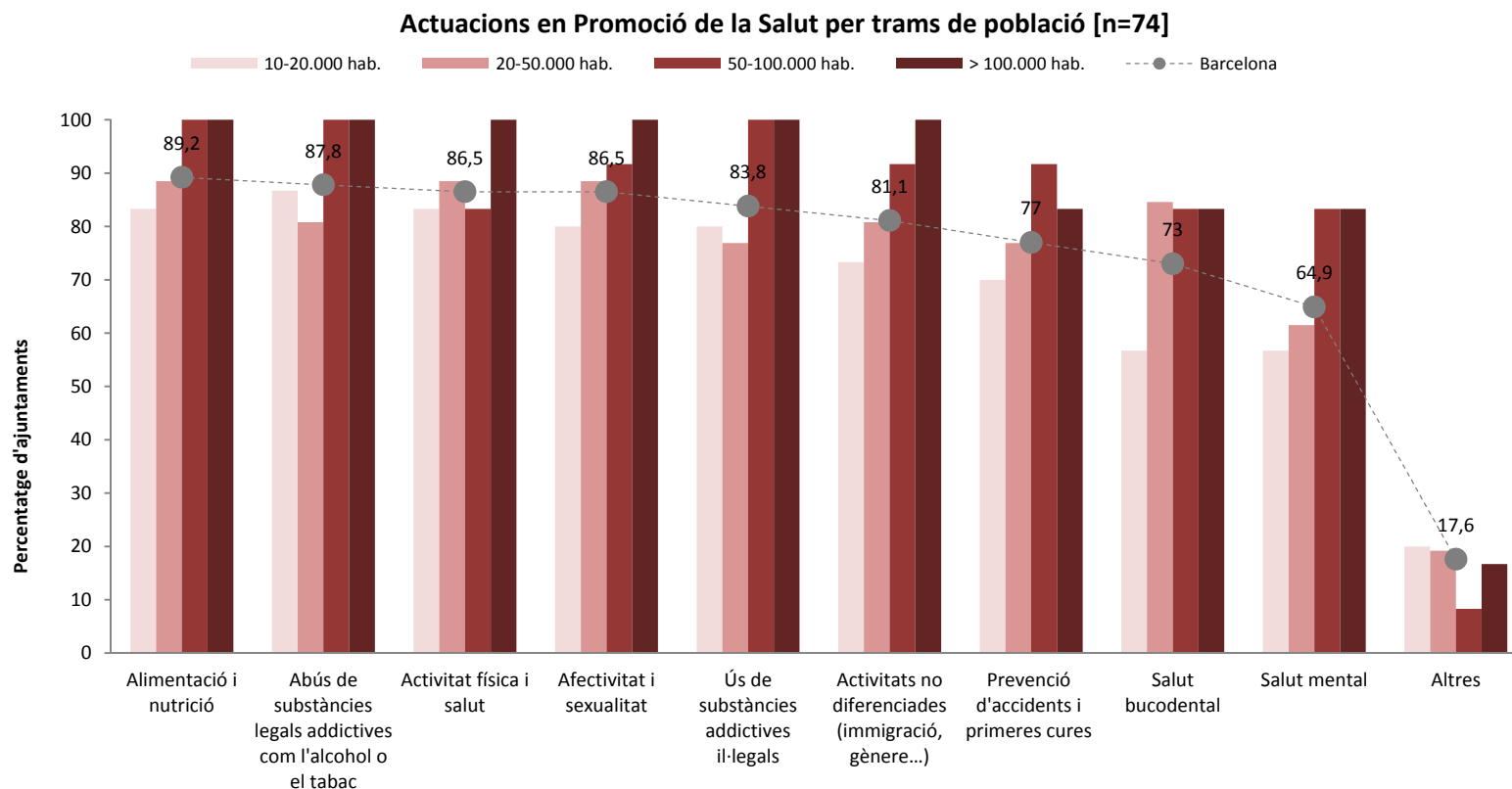
Principals objectius de treball en matèria de Promoció de la salut pública a l'any 2015 [n=74]

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

5.1 Actuacions en Promoció de la salut

En conjunt, gran part de les activitats consultades en Promoció de la salut estan molt esteses entre els municipis.

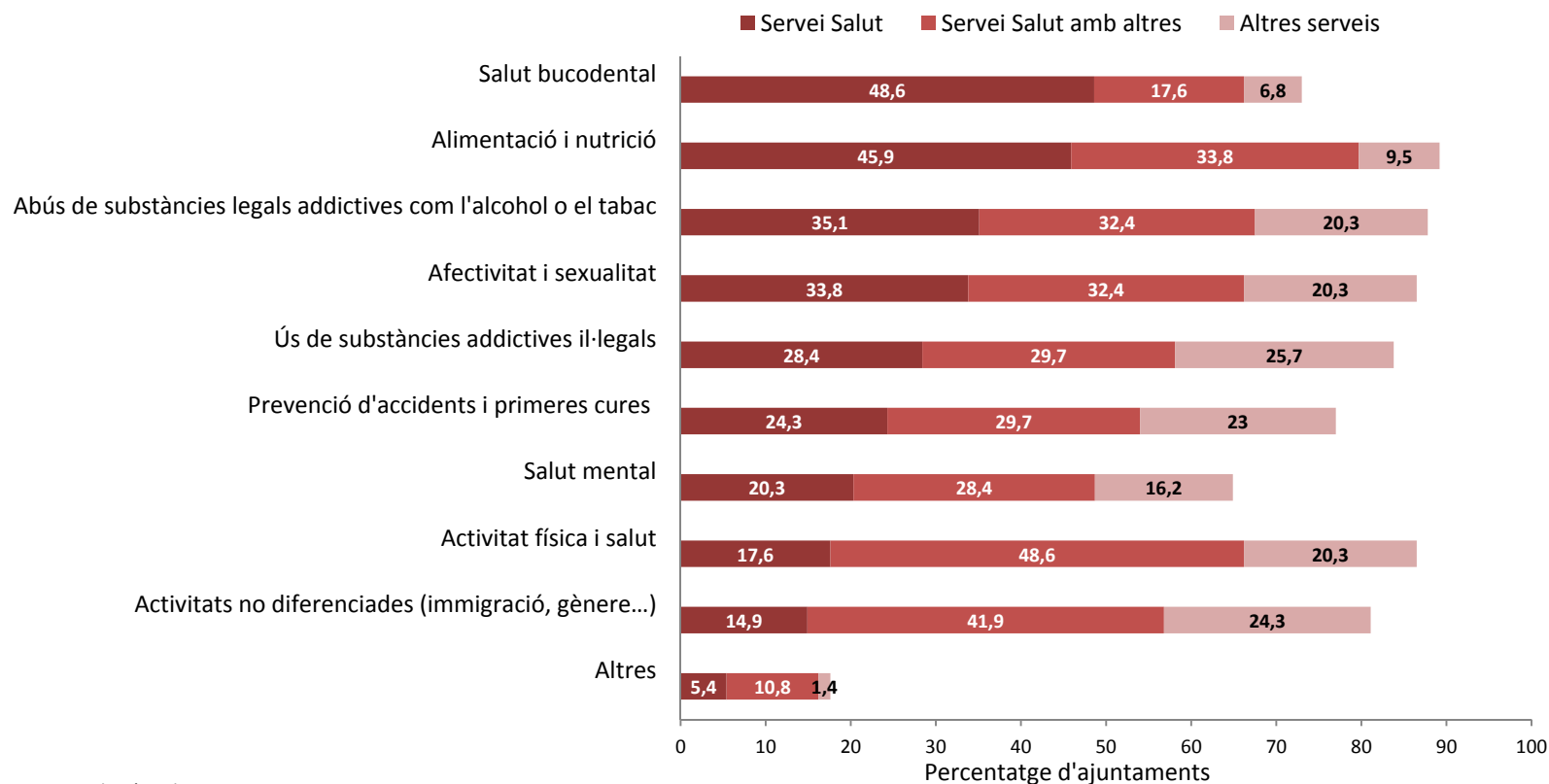

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

5.2 Intervenció dels serveis de salut en la gestió de la Promoció de la salut

Un bon nombre d'activitats es realitzen amb la col·laboració dels serveis de salut amb altres àrees. "Salut bucodental" és la activitat amb una proporció més alta d'intervencions exclusives del servei de salut, mentre que "Activitats no diferenciades" és la que té nivells més alts de col·laboració amb altres àrees.

Serveis de l'Ajuntament que han realitzat les actuacions de promoció de la salut pública a l'any 2015 [n=74]

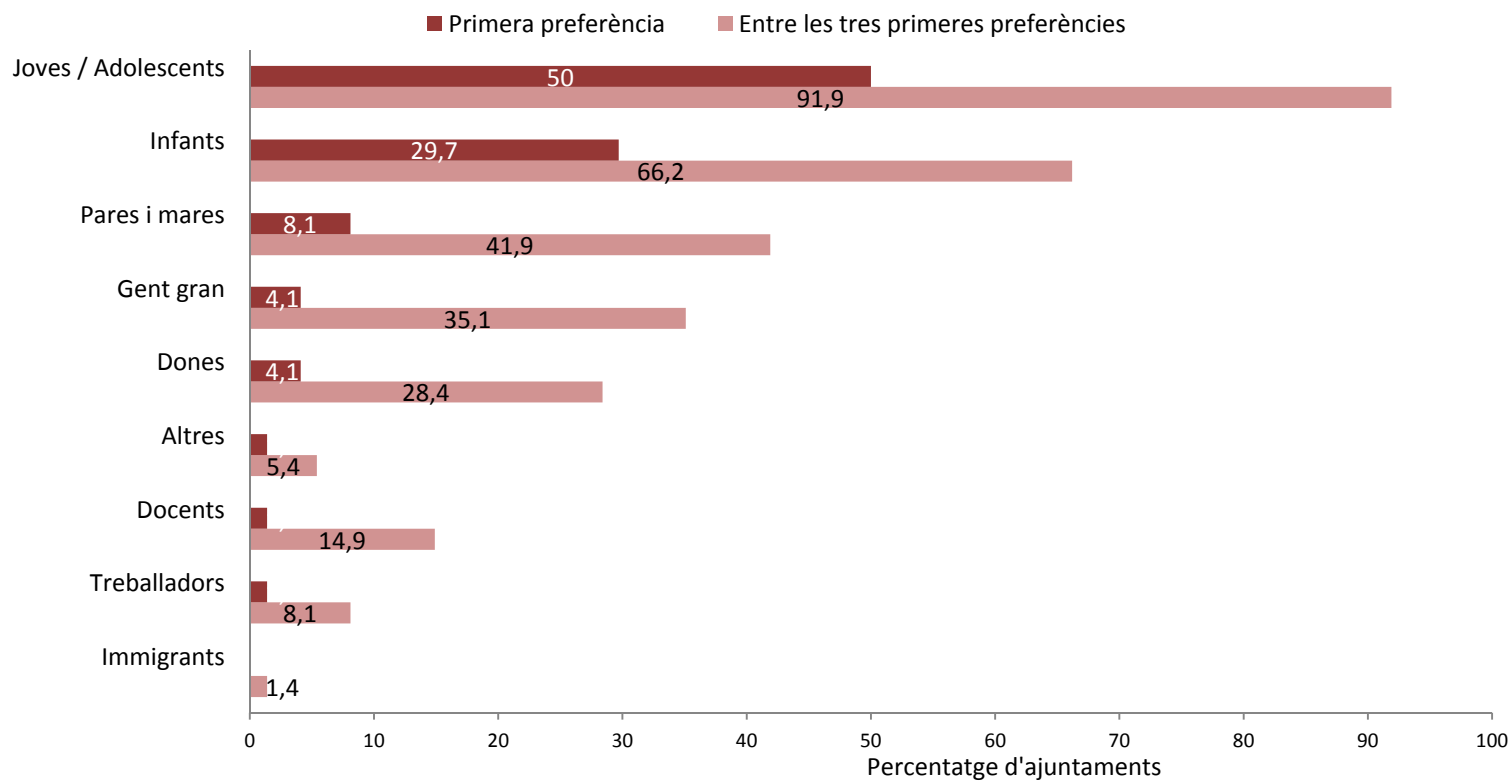

Font: Fundació Carles Pi i Sunyer, 2016

5.3 Col·lectius diana de les polítiques de Promoció de la salut

“Joves/Adolescents” i “Infants” són els principals col·lectius destinataris de les polítiques de Promoció de la salut.

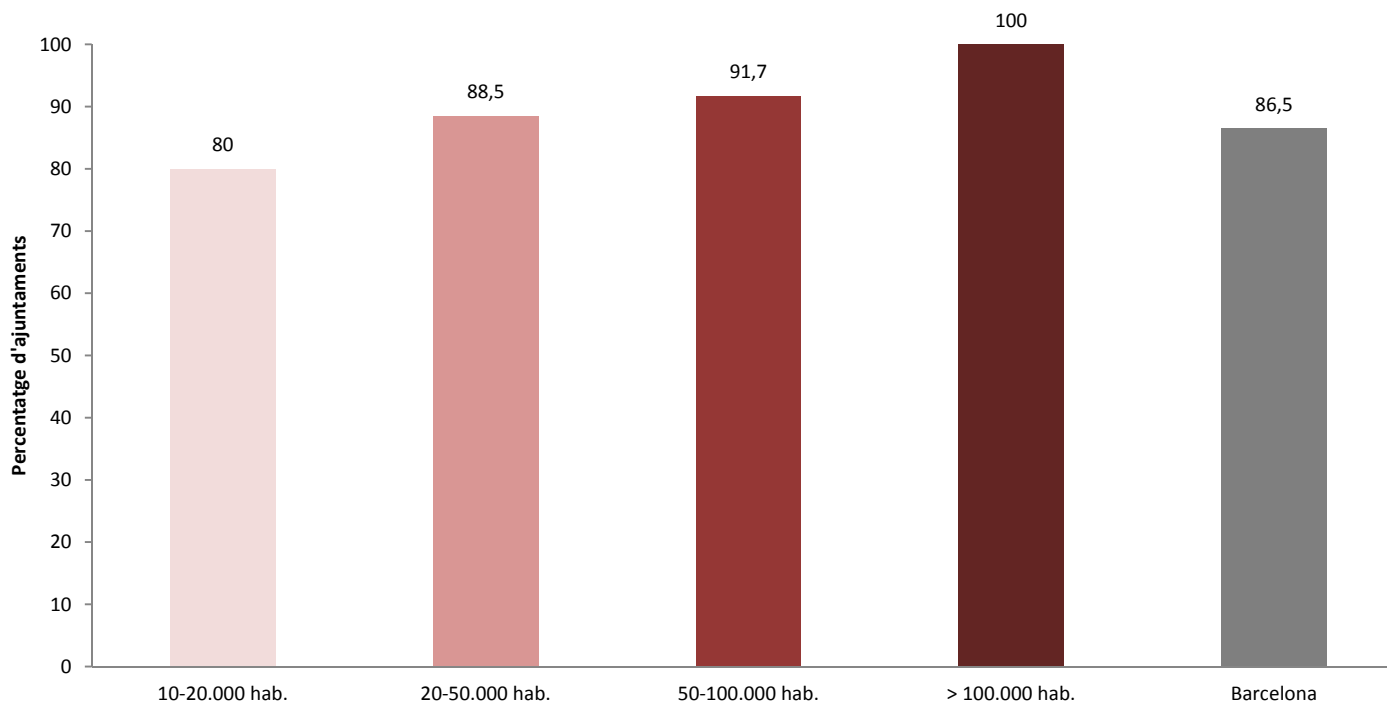
Importància dels col·lectius preferents de les polítiques de Promoció de la salut pública durant l'any 2015 [n=74]

5.4 Activitats de sensibilització i/o informació en Promoció de la salut

Més del 80% dels municipis ha realitzat accions de sensibilització e informació de la població en temes de Promoció de la salut.

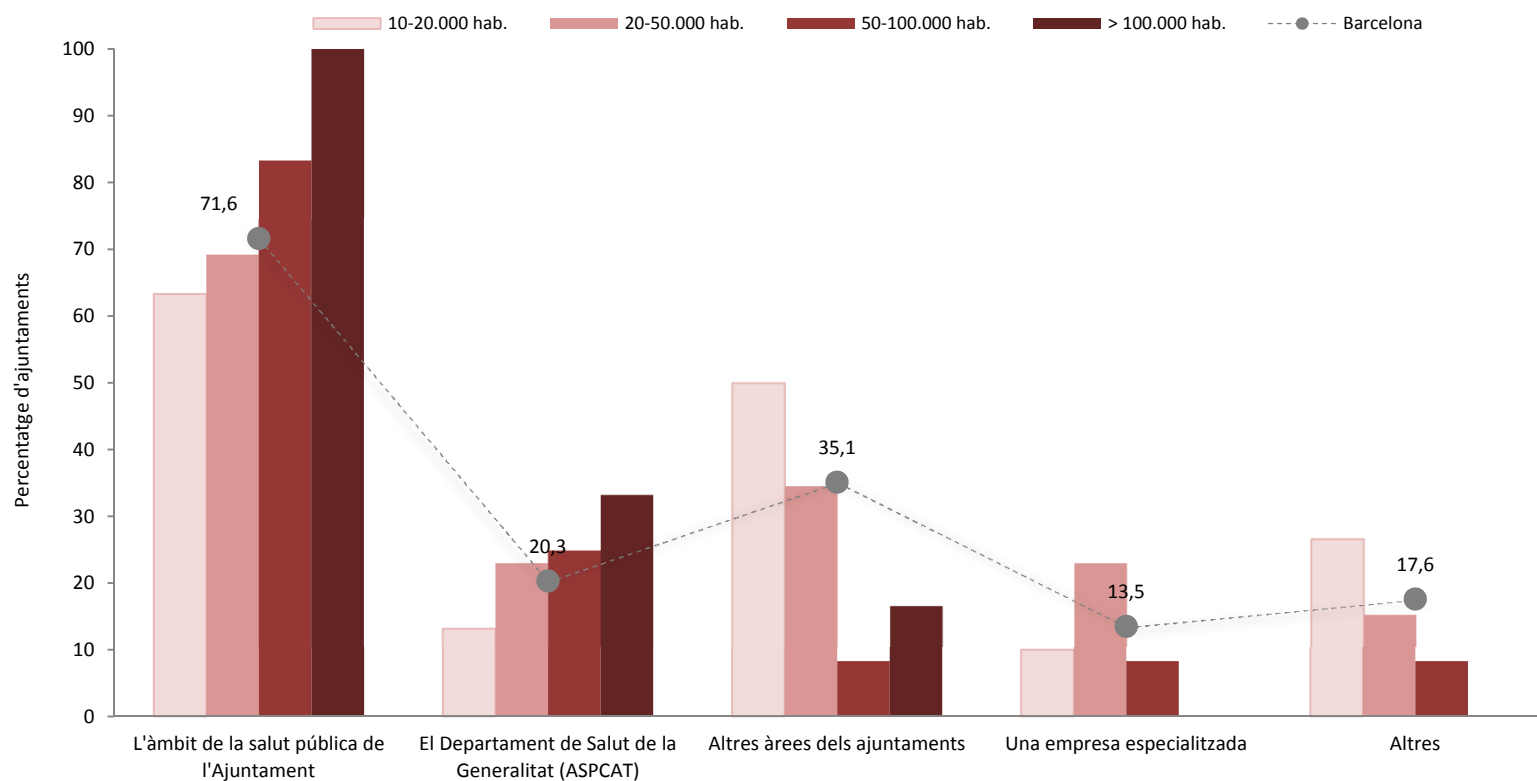
Activitats de sensibilització i/o informació dirigides a la població [n=74]

5.5 Ens que participen en el disseny d'activitats de Promoció de la salut

En el disseny de les activitats de Promoció intervenen principalment el propi àmbit de salut pública (71%), altres àrees de l'ajuntament (35%) i el Departament de Salut pública de la Generalitat (20%).

Ens que dissenyen les activitats de promoció / educació de la salut realitzades als municipis [n=74]

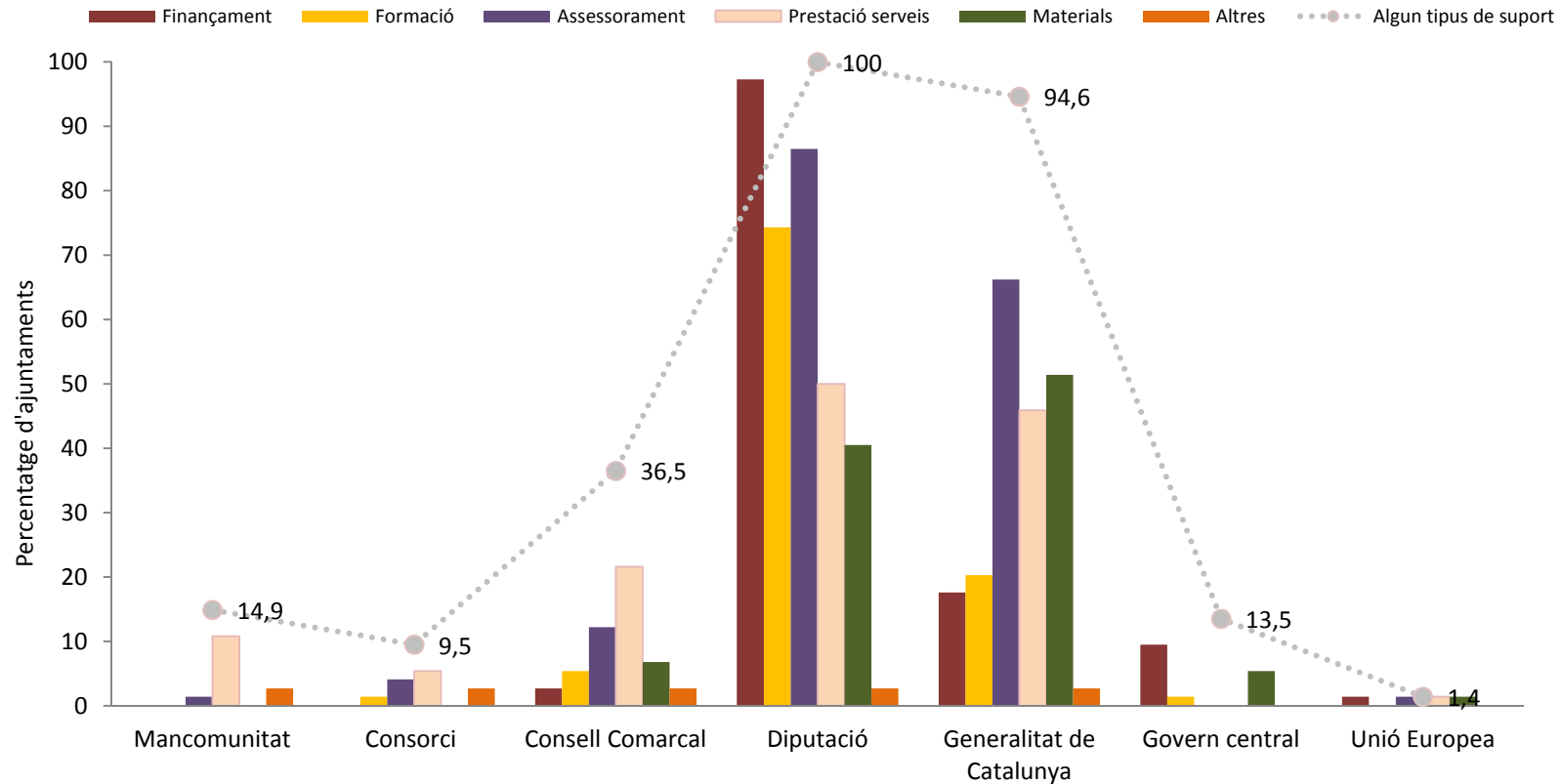

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

6 RELACIONS AMB ORGANISMES GOVERNAMENTALS

Els ajuntaments declaren que els organismes governamentals que els han donat més suport en matèria de Salut Pública han estat la Diputació i la Generalitat de Catalunya. En temes de “Finançament”, “Formació” i “Assessorament i suport tècnic” la Diputació ha estat més valorada, mentre que en “Materials” ho ha estat la Generalitat.

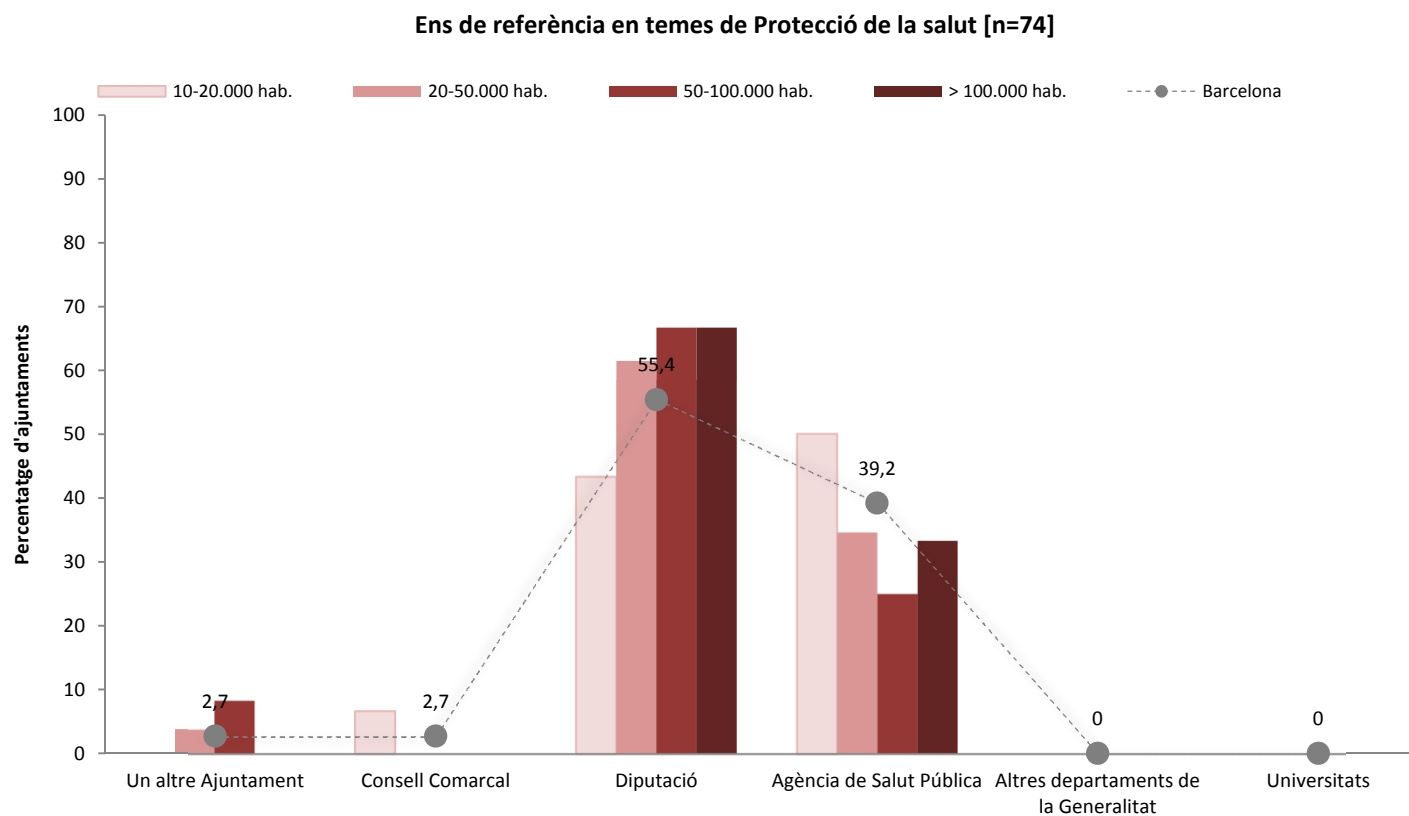
Organismes governamentals que han donat suport als ajuntaments en matèria de salut pública [n=74]

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

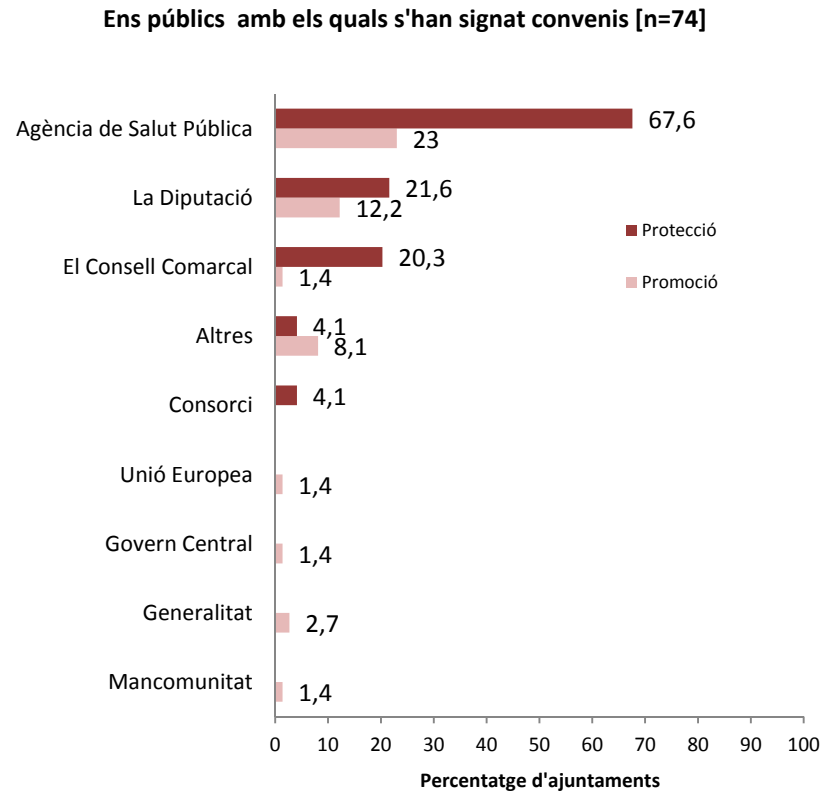
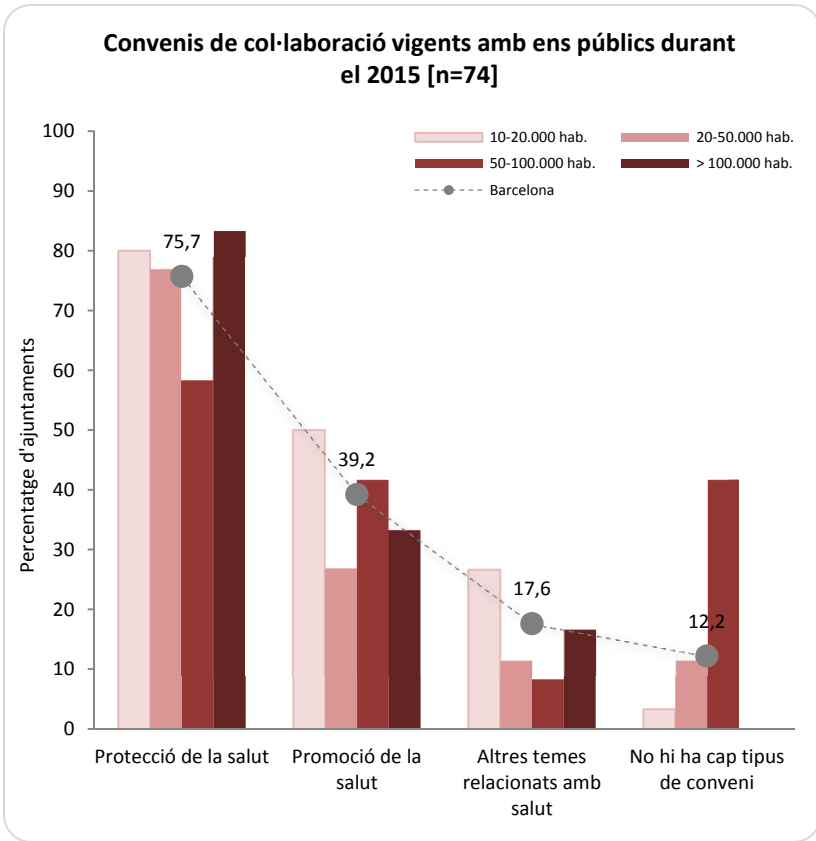
6.1 Ens de referència en Protecció de la salut

Els ens de referència triats com a primera opció en temes de Protecció de la salut són la Diputació de Barcelona, amb un 55,4% i "l'Agència de Salut Pública de Catalunya", amb un 39,2%.

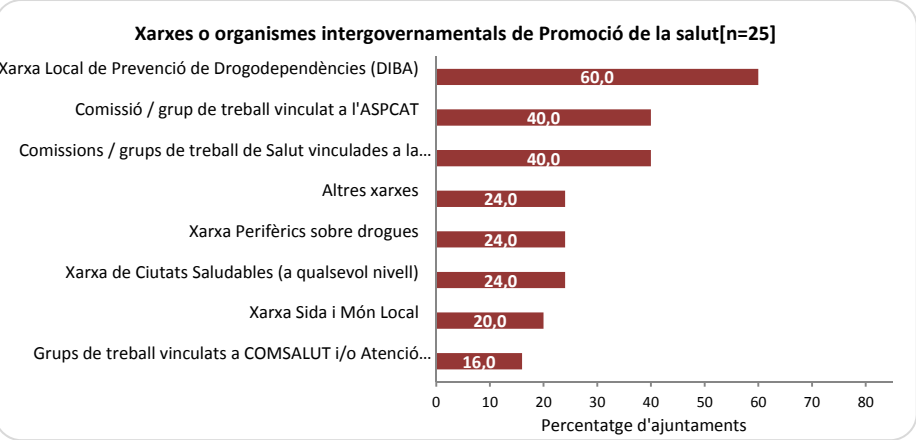
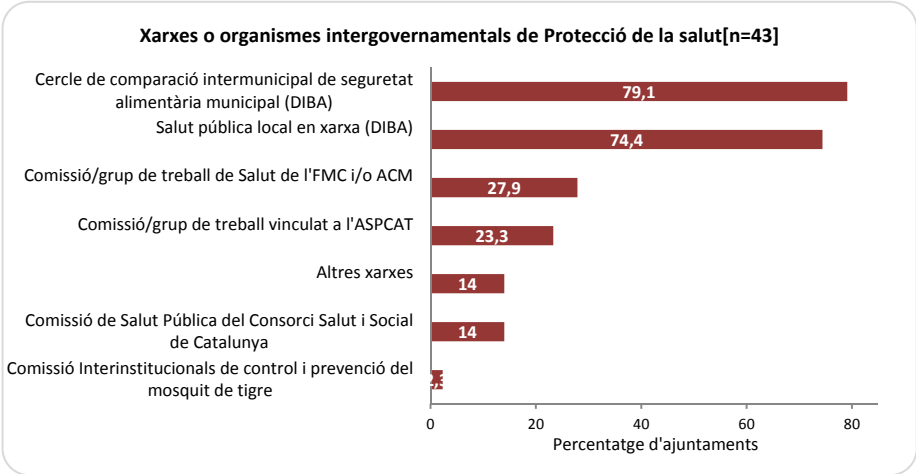
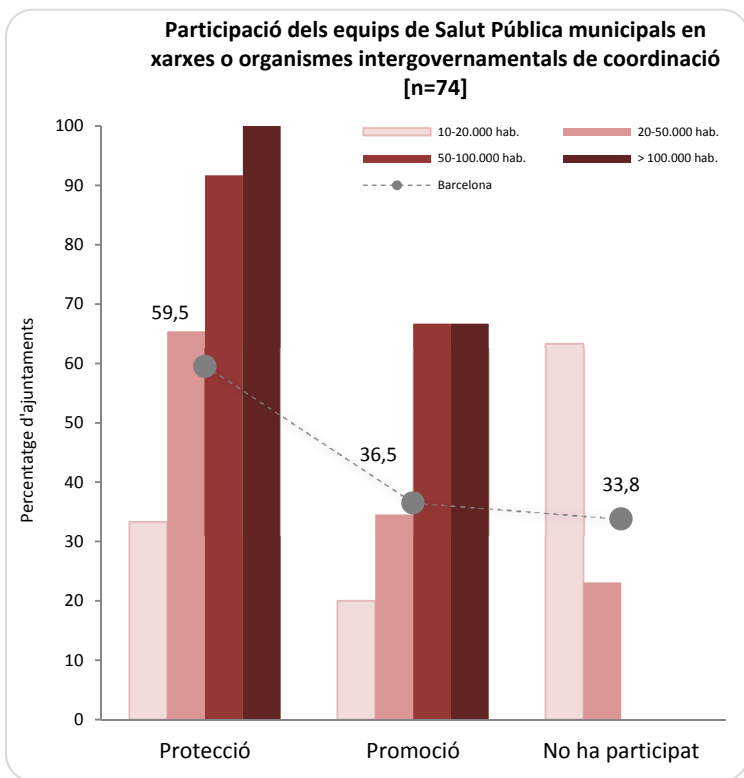
6.2 Convenis

Un 88% dels municipis de Barcelona han signat algun tipus de conveni en temes vinculats a la Salut Pública: el 75,7% en temes de Protecció i el 39,2% en temes de Promoció. L'Agència de Salut Pública de Catalunya, la Diputació de Barcelona i els Consells Comarcals són les entitats amb més convenis signats amb ajuntaments.

6.3 Xarxes o organismes intergovernamentals de coordinació

Un 66% dels municipis han participat en alguna xarxa o organisme per coordinar les activitats de Salut Pública. Les xarxes més comuns son les promogudes des de la Diputació.

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

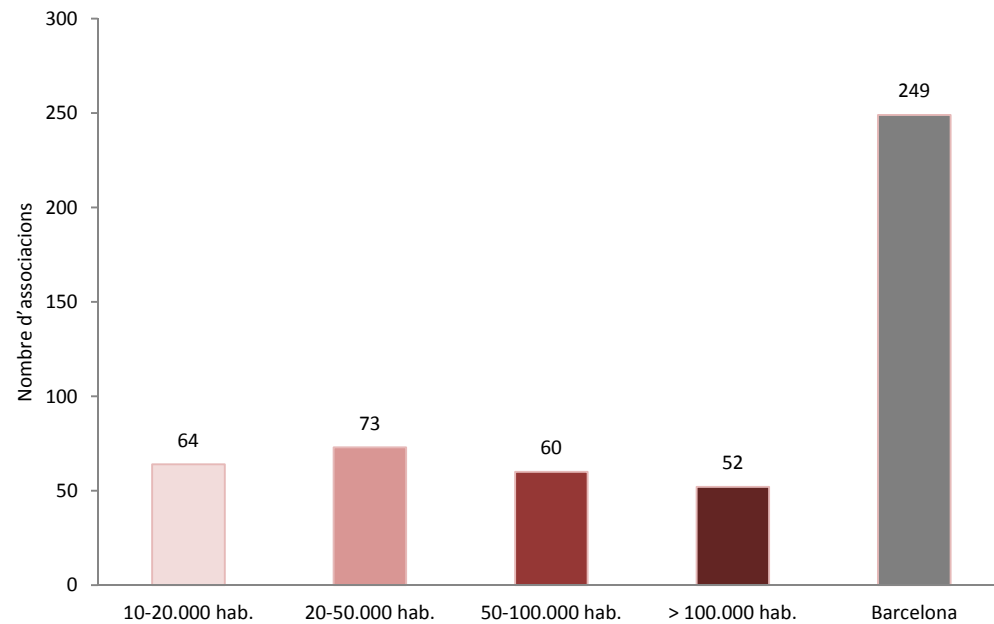
7 RELACIONS AMB ORGANISMES NO GOVERNAMENTALS

El 67,6% dels municipis tenen registrades associacions o entitats vinculades a la salut. El total d'entitats registrades als ajuntaments és de 249, amb una mitjana de 4,9 entitats per municipi.

Existència d'associacions o entitats vinculades específicament a temes de Salut Pública [n=74]

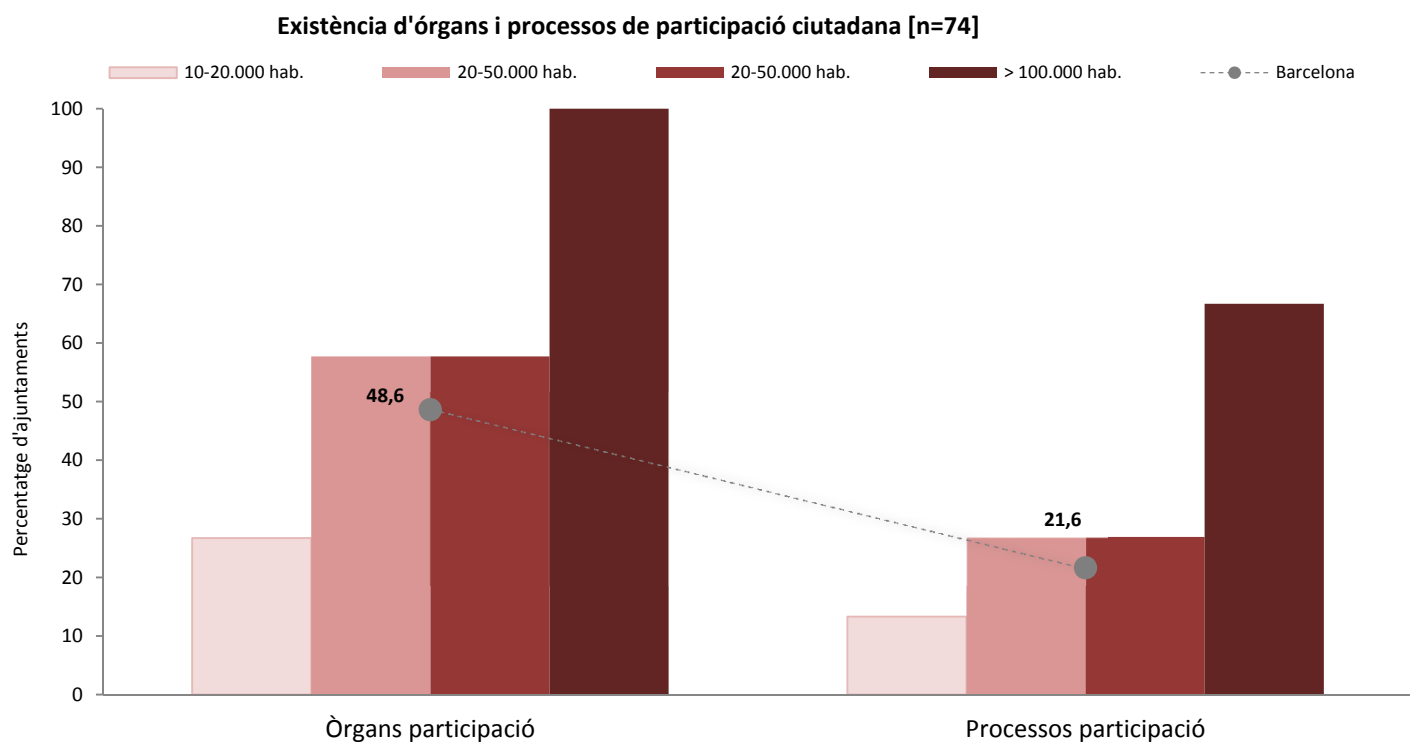

Nombre d'associacions o entitats vinculades específicament a temes de Salut Pública [n=74]

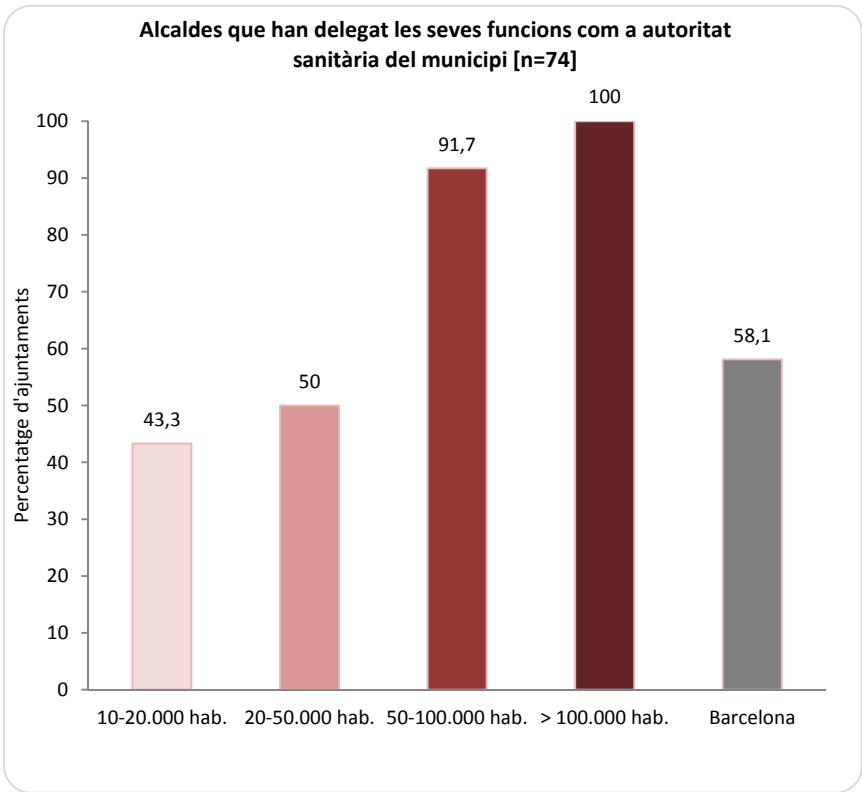
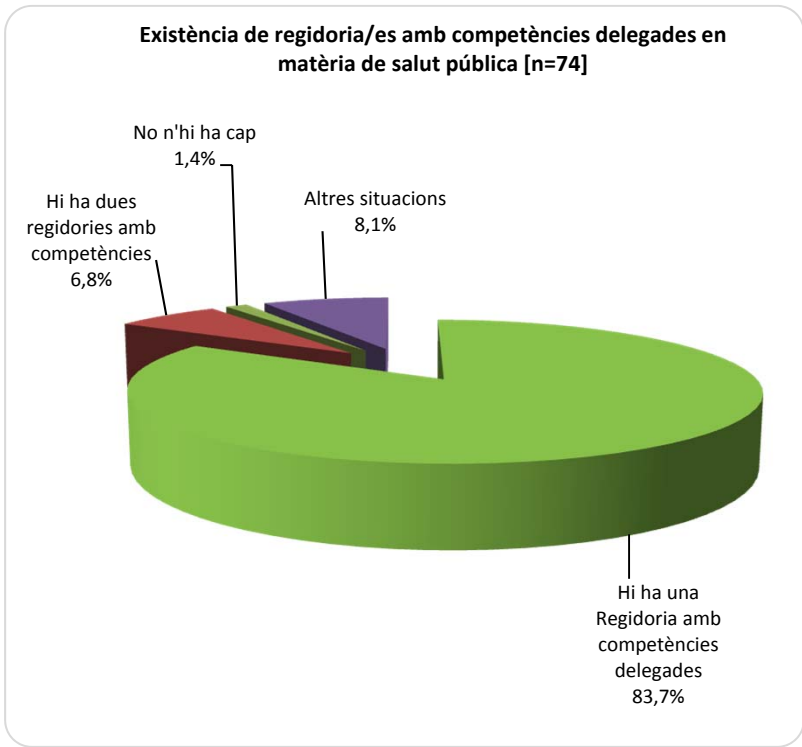
8 ORGANS I PROCESSOS DE PARTICIPACIÓ

El 48,6% dels municipis tenen òrgans de participació vinculats a la salut, amb una mitjana de 2 òrgans per municipi. El 21,6% ha realitzat algun procés participatiu, amb una mitjana de 1,1 processos per municipi.

9 ESTRUCTURA I ORGANITZACIÓ POLÍTICA

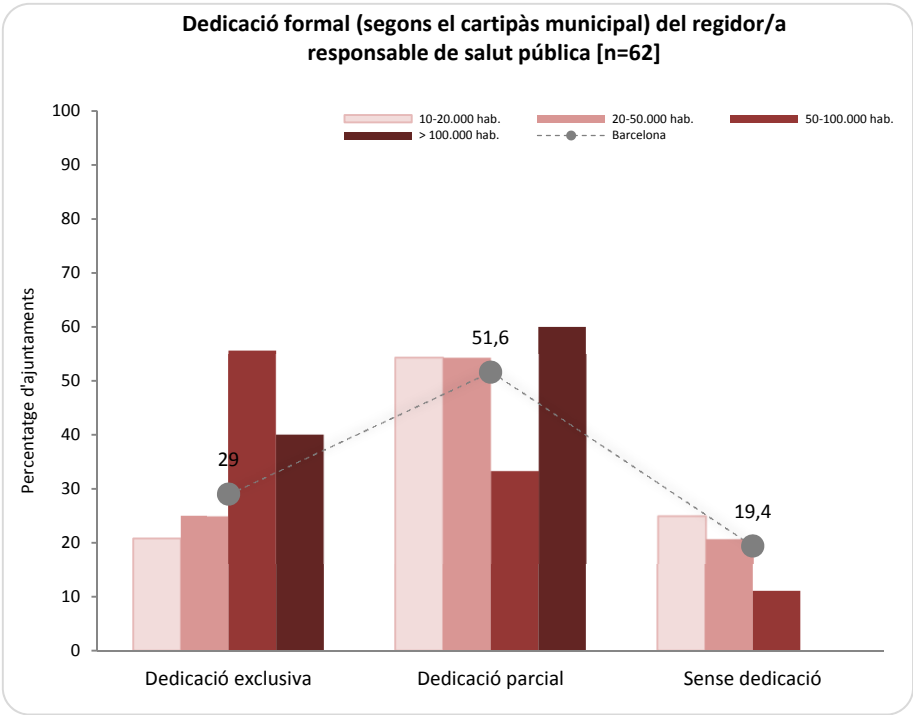
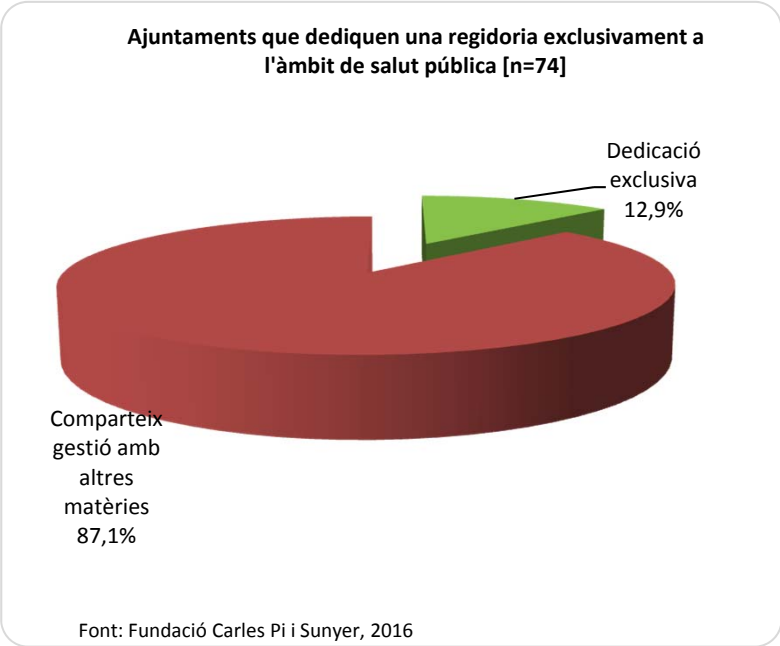
Pràcticament tots els municipis disposen de regidories amb competències delegades en Salut Pública. La majoria, un 83,7%, en una mateixa regidoria, mentre que el 6,8% tenen les competències distribuïdes entre dues regidories. D'altra banda, el 58,1% d'alcaldes han delegat les seves funcions com a autoritat sanitària del municipi.

9.1 Exclusivitat de les regidories i dedicació del regidor/a

Una minoria de municipis, el 12,9%, compten amb regidoria dedicada únicament a la salut pública, la resta, el 87,1%, comparteixen la salut pública amb altres matèries.

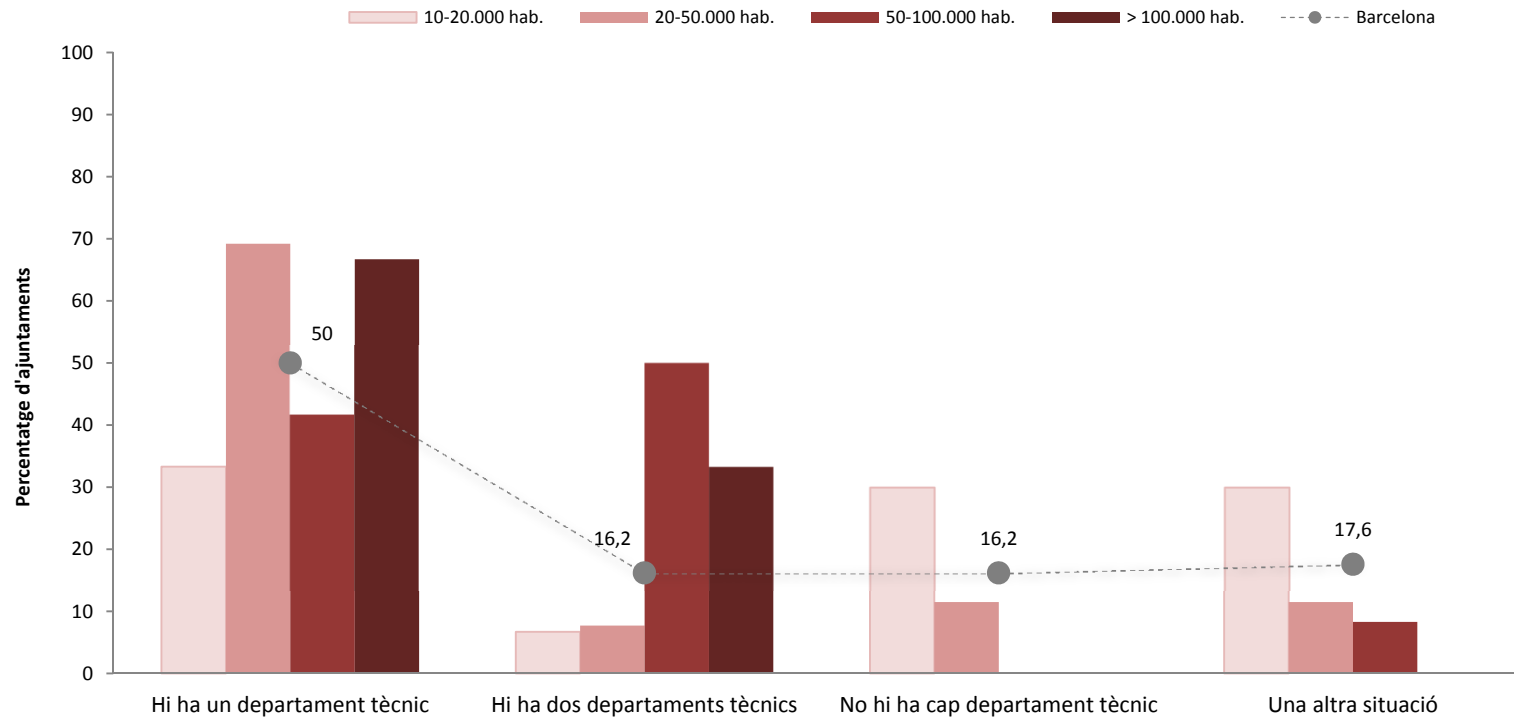
Respecte a la dedicació dels regidors de salut pública, en un 51,6% la dedicació a aquest àmbit és parcial i en el 29% dels municipis la dedicació és exclusiva.

10 ESTRUCTURA I ORGANITZACIÓ TÈCNICA

Un 83,8% dels municipis disposen d'algun departament tècnic que centralitza les actuacions de Salut Pública. D'aquests hi ha un 50% que tenen un departament i un 16,2% dos departaments i, a més, hi ha un 17,6% amb altres situacions.

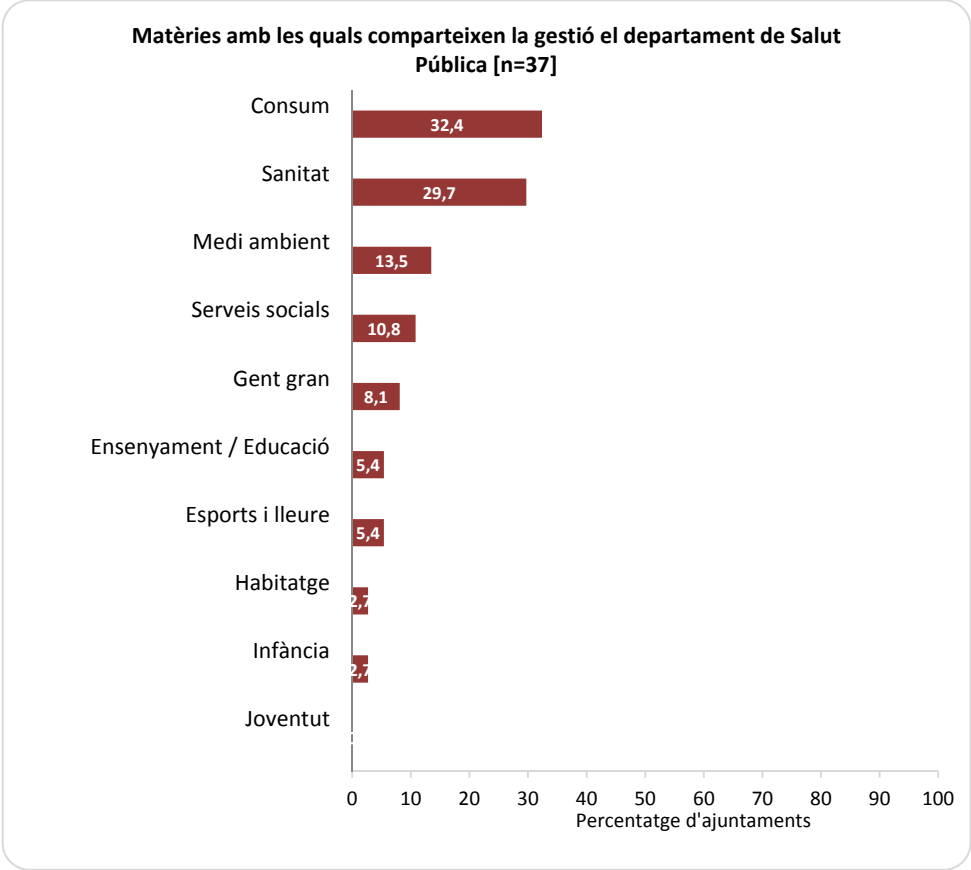
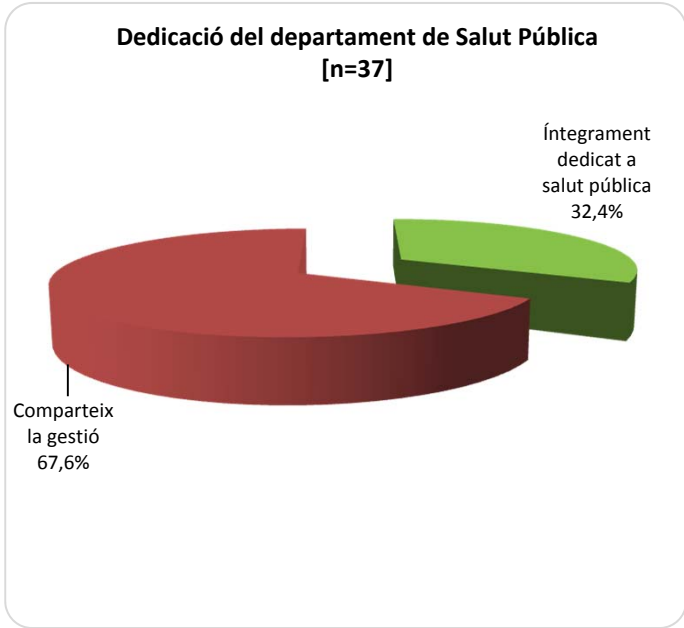
Existència d'algun departament tècnic que centralitzi les actuacions en matèria de Salut Pública [n=74]

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

10.1 Especialització dels departaments tècnics

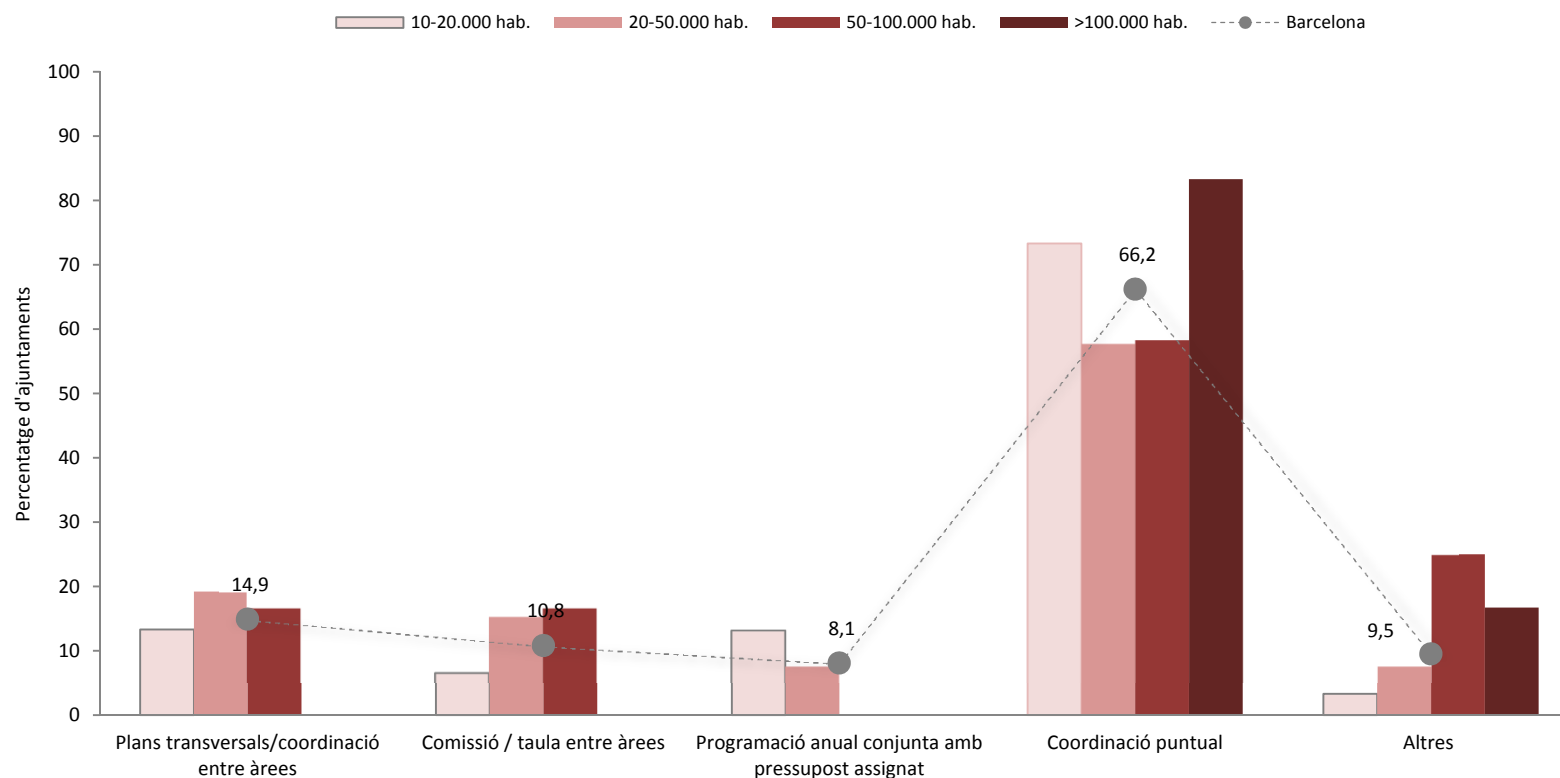
En el 67,6% dels ajuntaments el departament tècnic de Salut Pública comparteix la gestió amb altres matèries, entre les que destaquen "Consum", amb un 32,4%, "Sanitat", amb un 29,7%, i "Medi Ambient" amb un 13,5%.

10.2 Espais transversals de coordinació

Un 66% dels municipis diuen que la coordinació en temes de salut entre les diferents àrees dels ajuntaments es fa de manera puntual. Únicament un 8% tenen una programació anual conjunta d'activitats amb pressupost assignat, un 15% tenen plans transversals i un 11% disposen de comissions o taules de coordinació.

Espais transversals de coordinació [n=74]

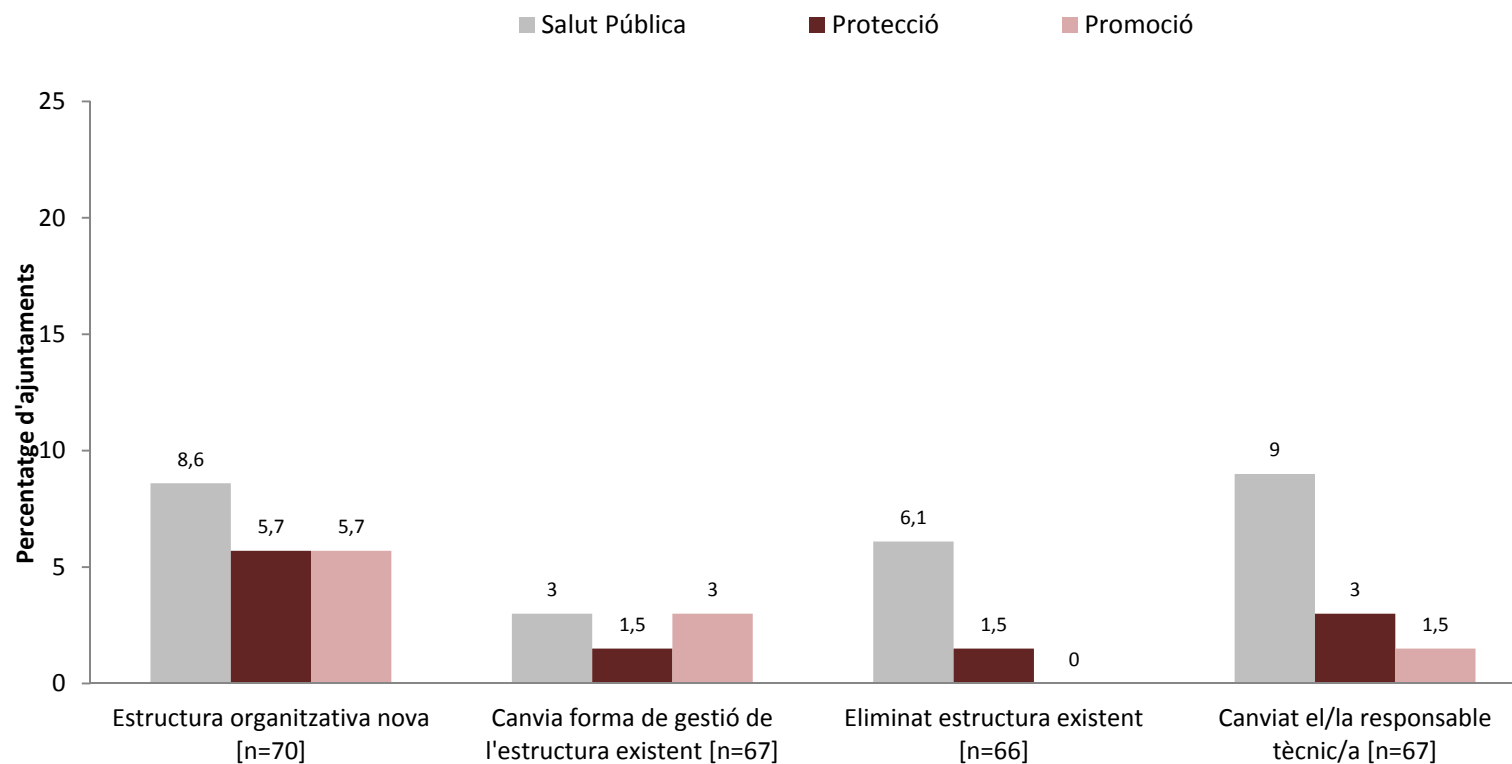

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

10.3 Canvis en les estructures tècniques

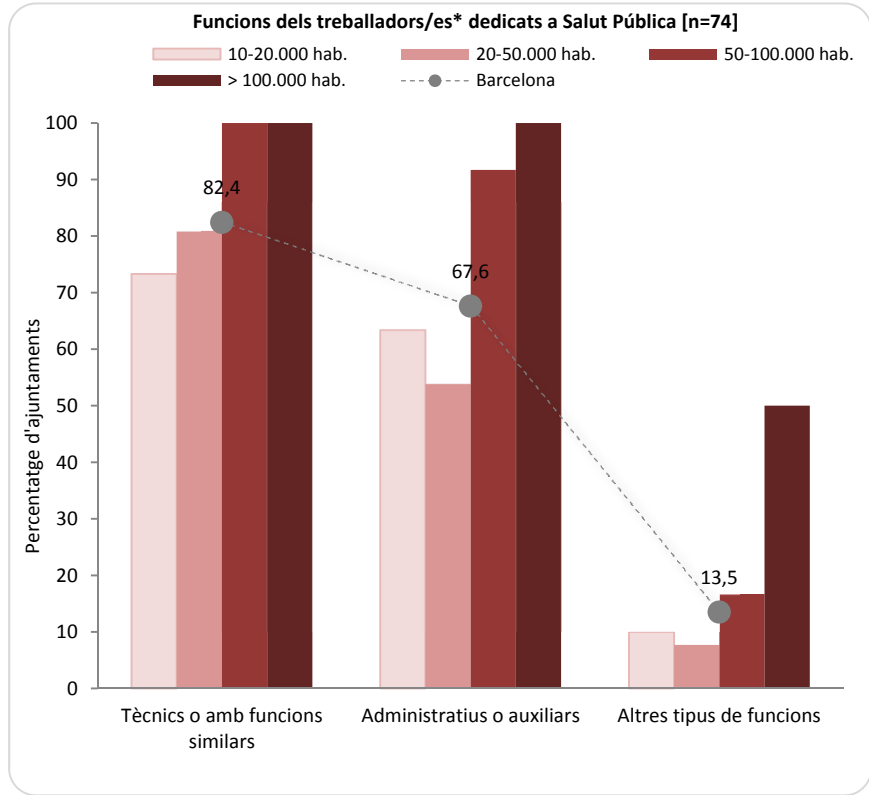
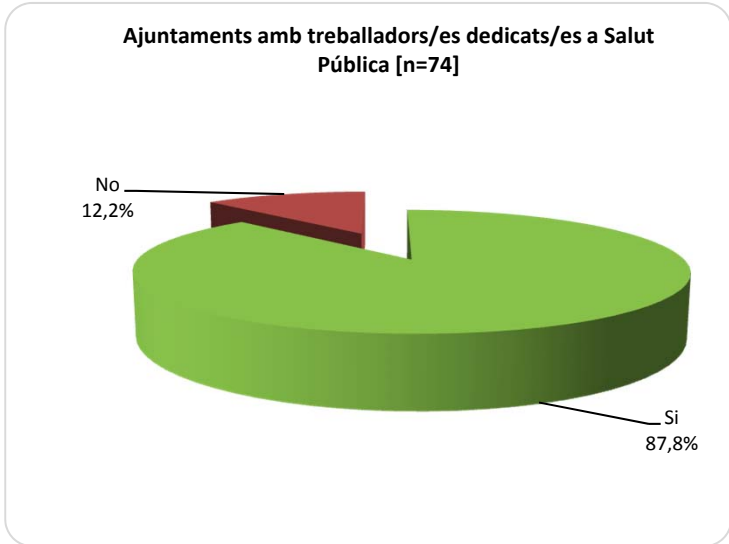
La major part dels municipis consultats (60%) no han esmentat canvis significatius en les seves estructures organitzatives. Són pocs els que han creat, eliminat o canviat les formes de gestió de les estructures existents.

Canvis significatius en les estructures tècniques i/o administratives dedicades a Salut Pública

11 TREBALLADORS

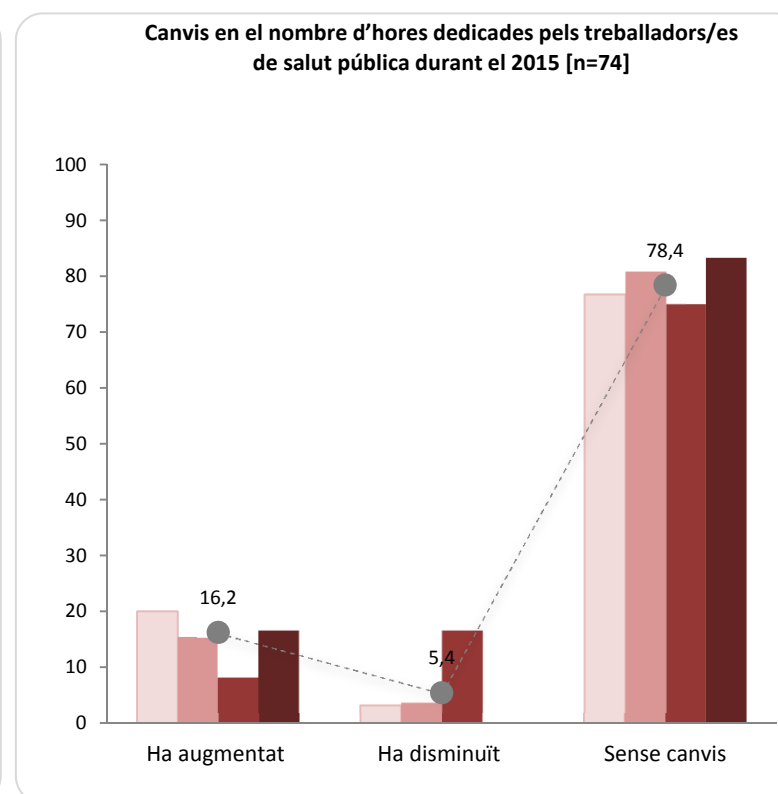
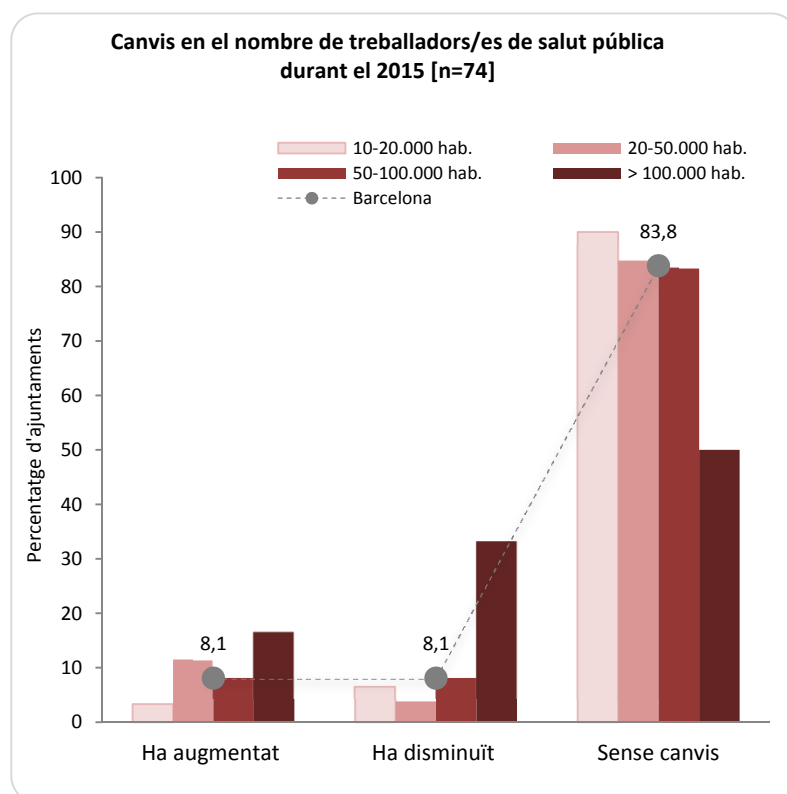
El 88% dels ajuntaments de Barcelona tenen treballadors dedicats a l'àmbit de Salut Pública. El 82% disposen de tècnics, el 67,6% d'auxiliars administratius i el 13,5 realitzen altres tipus de funcions.

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

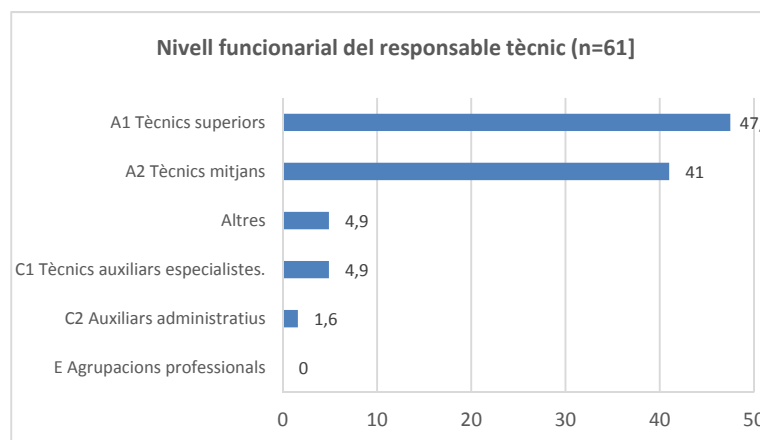
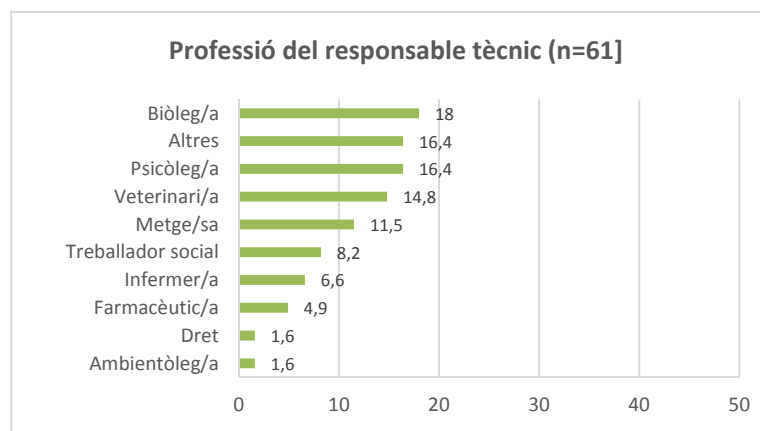
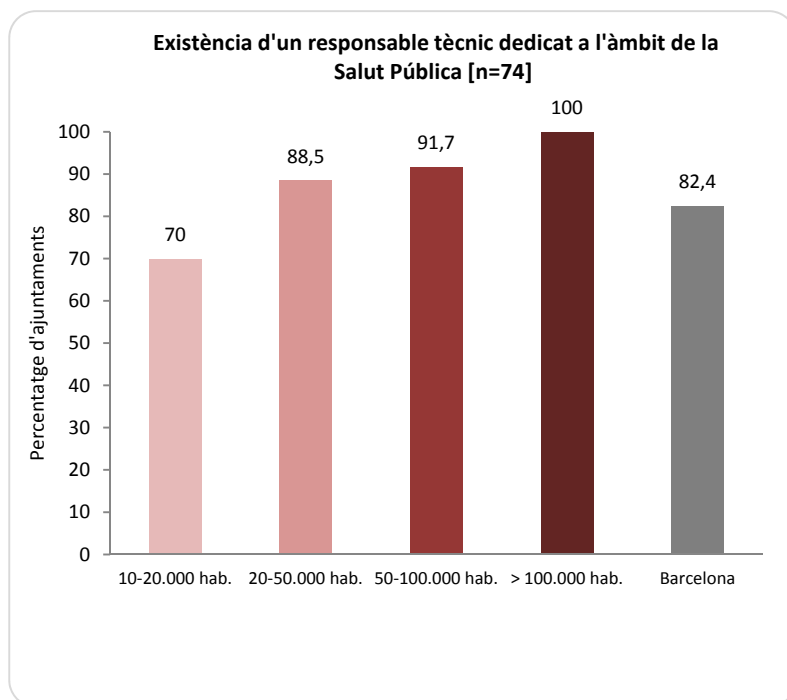
11.1 Canvis en la plantilla i dedicació horària

El 84% dels municipis no han realitzat canvis en la plantilla de personal de salut pública. També hi ha un percentatge alt sense canvis en el nombre de hores de dedicació, però aquí s'observa una proporció més alta que han augmentat el nombre d'hores de dedicació dels seus treballadors.

11.2 Responsable tècnic

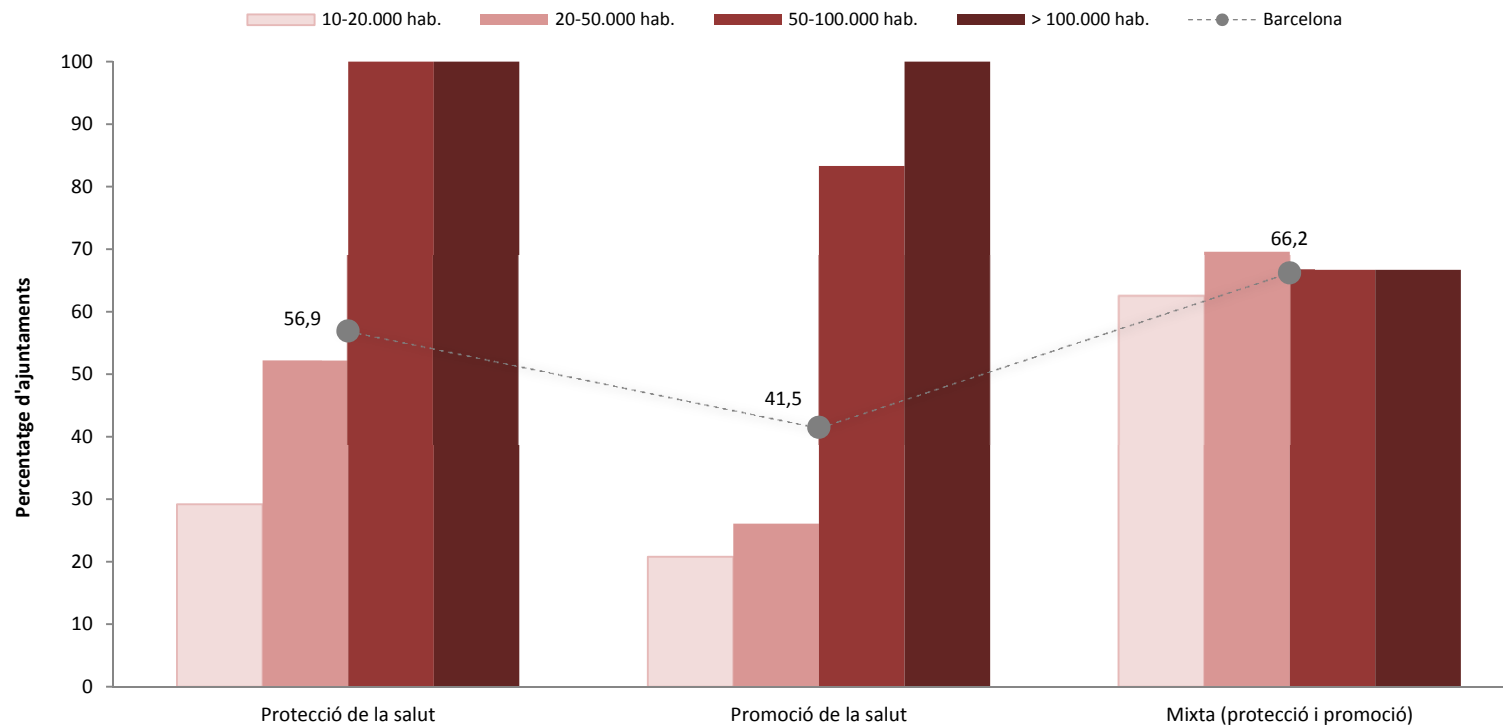
El 82% dels ajuntaments de Barcelona compten amb responsables tècnics dedicats a l'àmbit de Salut Pública. Les professions més destacades son biologia, psicologia i veterinària. Respecte del nivell funcional, la majoria son tècnics superiors (47%) o mitjans (41%).

11.3 Treballadors/es tècnics segons àmbit de dedicació

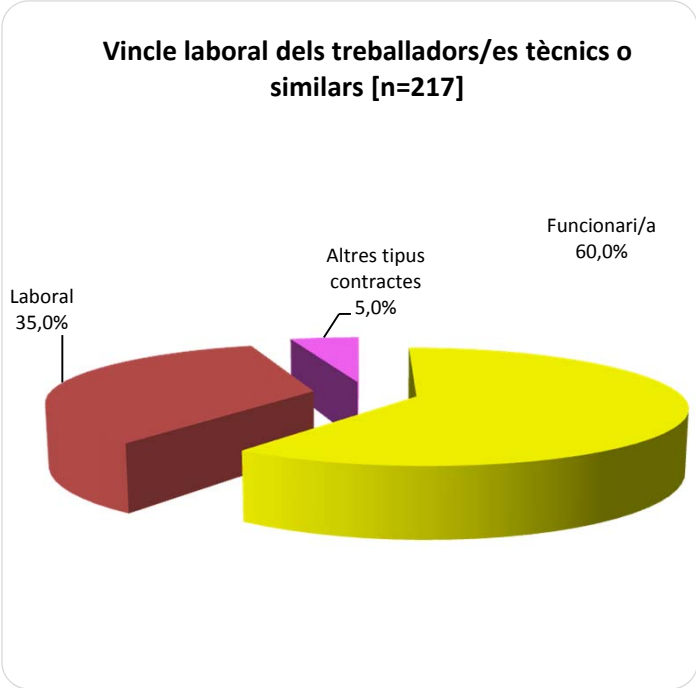
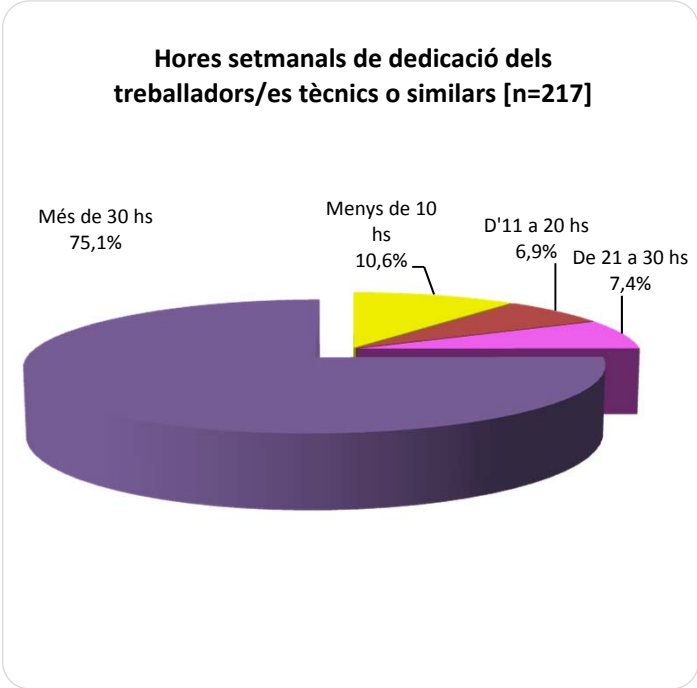
El 57% dels municipis disposen de treballadors/es dedicats a l'àmbit de Protecció de la salut, el 41% al de Promoció de la salut i el 66% disposen de treballadors amb dedicació mixta (Promoció i Protecció).

Treballadors/es tècnics o dedicats a l'àmbit de la Salut Pública segons àrea d'especialització [n=65]

11.4 Treballadors/es tècnics segons dedicació i vincle laboral

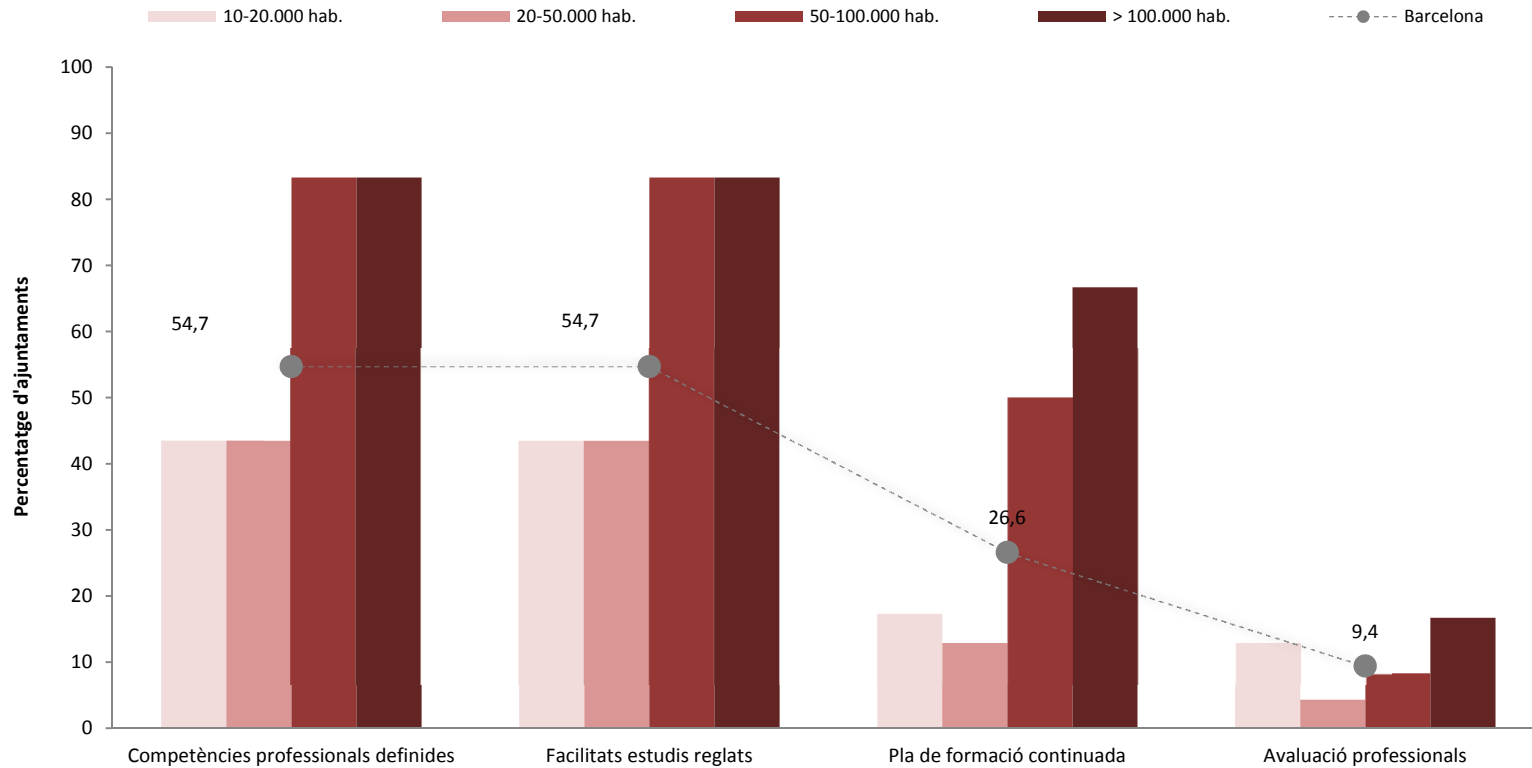
El 75% dels treballadors tècnics de l'àmbit de Salut Pública tenen una dedicació superior a 30 hores setmanals i només en el 11% dels casos la dedicació és inferior a 10 hores setmanals. Respecte al vincle jurídic, el 60% són funcionaris, el 35% laborals i el 5% tenen altres tipus de contractes.

12 FORMACIÓ I RECERCA

Hi ha un 55% dels municipis que tenen “Competències professionals definides” i el mateix percentatge de municipis “Faciliten la realització d’estudis reglats” dels seus treballadors. Però son pocs els que compten amb “Plans de formació continuada” o realitzen algun tipus “d’Avaluació tècnica dels seus professionals”.

Actuacions vinculades amb la formació dels treballadors/es tècnics o similars dedicats a l'àmbit de la Salut Pública [n=64]

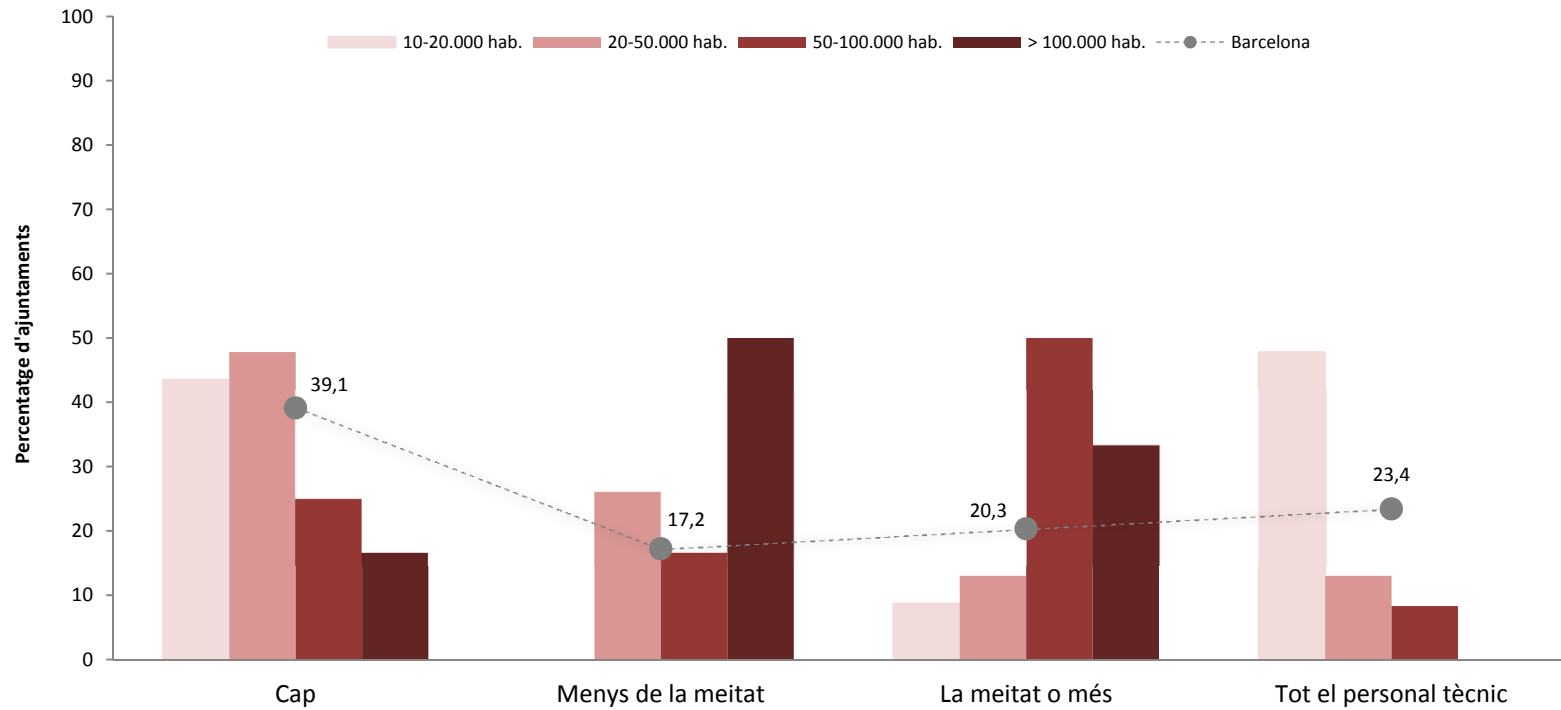

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

12.1 Treballadors/es tècnics amb estudis reglats de Salut Pública

Un 61% dels municipis tenen treballadors amb estudis reglats en matèria de Salut Pública.

Personal tècnic amb estudis reglats en Salut Pública [n=64]

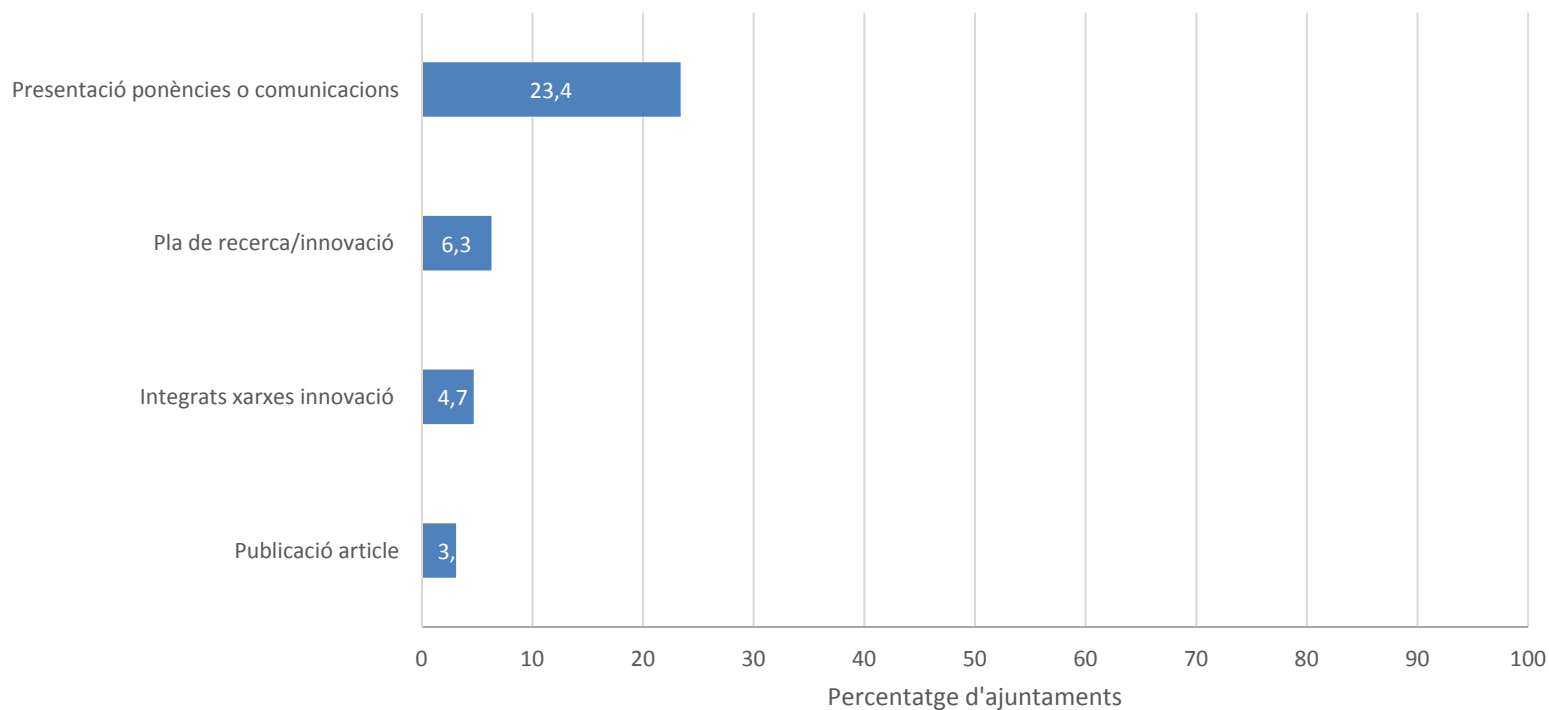

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

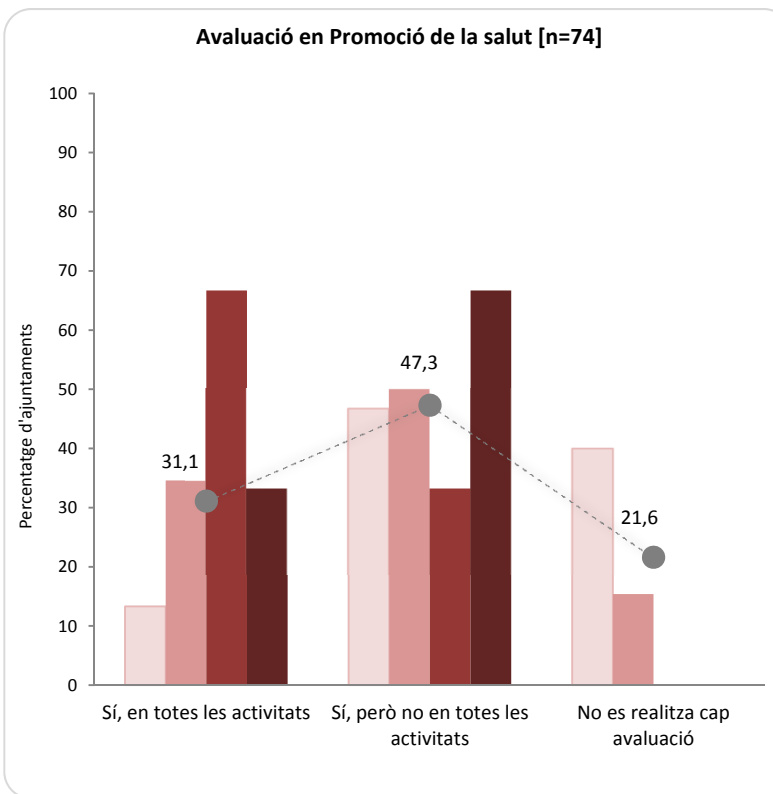
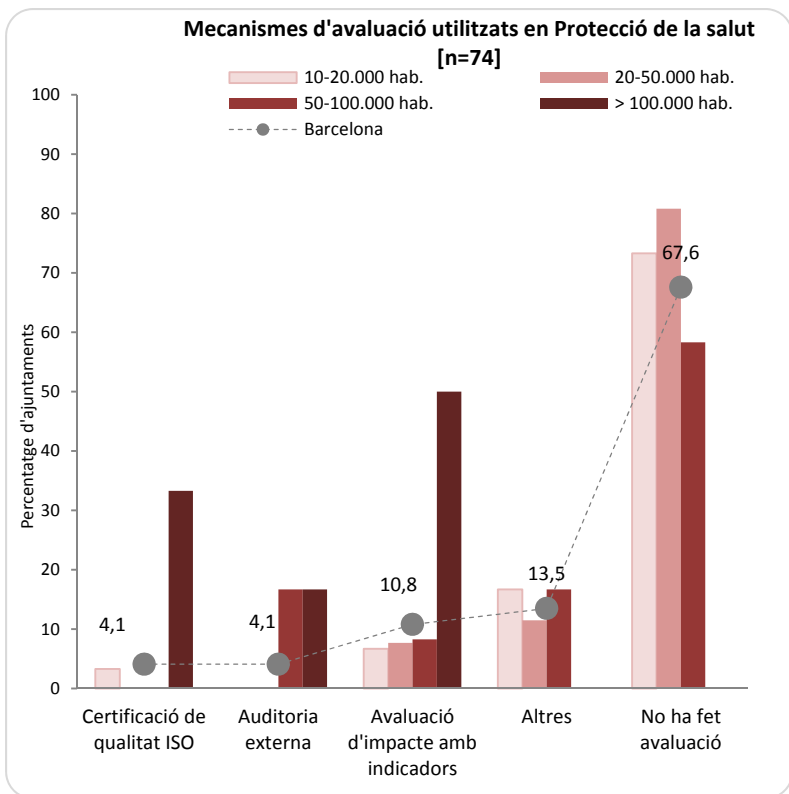
12.2 Actuacions de recerca i innovació

En gairebé una quarta part dels municipis els treballadors han presentat ponències o comunicacions en jornades o congressos sobre temes de Salut Pública. En canvi, és molt baixa la proporció de presentacions d'articles en revistes científiques, intervenció en xarxes d'innovació o creació de plans d'innovació impulsats pels ajuntaments.

Actuacions vinculades a la recerca/innovació [n=64]

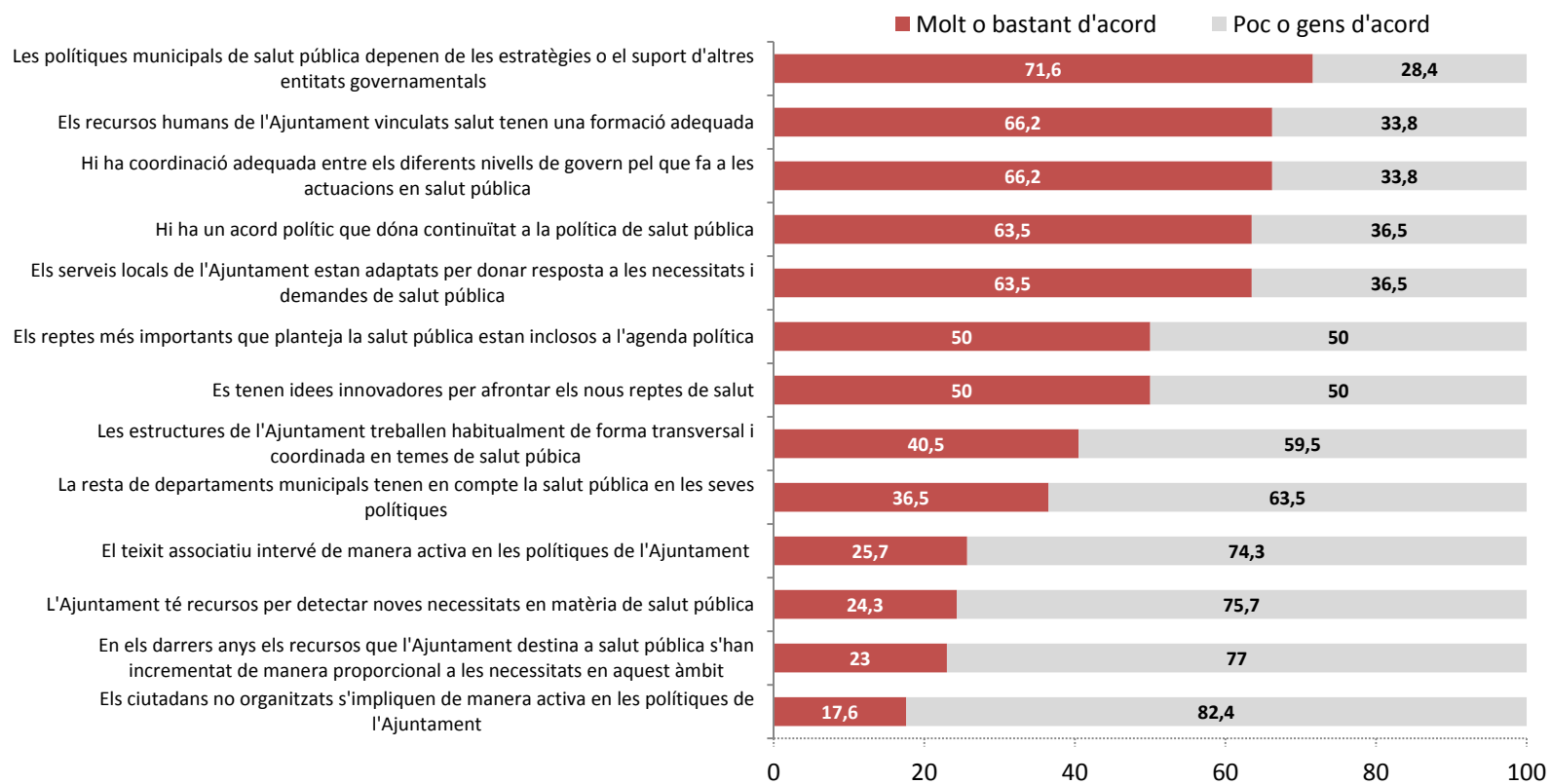
13 AVALUACIÓ DE LES ACTIVITATS DE SALUT PÚBLICA

13.1 Percepció subjectiva sobre les polítiques de Salut Pública

El 72% del enquestats pensen que les polítiques de Salut Pública depenen de les estratègies o del suport d'altres entitats governamentals. Per contra, només el 23% dels enquestats pensen que els recursos que l'Ajuntament destina a Salut Pública s'han incrementat proporcionalment a les necessitats en aquest àmbit.

Grau d'acord amb les següents afirmacions [n=74]

Font: Estudi de Polítiques Públiques Locals de Salut Pública 2016

15 ANNEX

Els municipis inclosos a l'estudi són els següents:

De 10.000 a 20.000 habitants

Arenys de Mar
 Argentona
 Badia del Vallès
 Berga
 Calella
 Canet de Mar
 Canovelles
 Cardedeu
 Castellbisbal
 Corbera de Llobregat
 La Garriga
 La Roca del Vallès
 Les Franqueses del Vallès
 Lliçà d'Amunt
 Malgrat de Mar
 Montgat
 Montornès del Vallès
 Palau-solità i Plegamans
 Pallejà
 Piera
 Premià de Dalt
 Sant Andreu de Llavaneres
 Sant Celoni
 Sant Joan de Vilatorrada
 Sant Just Desvern
 Sant Quirze del Vallès
 Sant Sadurní d'Anoia

Tordera
 Torelló
 Vilanova del Camí

De 20.001 a 50.000 habitants

Barberà del Vallès
 Castellar del Vallès
 El Masnou
 Esparreguera
 Esplugues de Llobregat
 Gavà
 Igualada
 Manlleu
 Martorell
 Molins de Rei
 Montcada i Reixac
 Olesa de Montserrat
 Pineda de Mar
 Premià de Mar
 Ripollet
 Sant Adrià de Besòs
 Sant Andreu de la Barca
 Sant Feliu de Llobregat
 Sant Joan Despí
 Sant Pere de Ribes
 Sant Vicenç dels Horts
 Santa Perpètua de Mogoda

Sitges
 Vic
 Vilafranca del Penedès
 Vilassar de Mar

De 50.001 a 100.000 habitants

Castelldefels
 Cerdanyola del Vallès
 Cornellà de Llobregat
 El Prat de Llobregat
 Granollers
 Manresa
 Mollet del Vallès
 Rubí
 Sant Boi de Llobregat
 Sant Cugat del Vallès
 Viladecans
 Vilanova i la Geltrú

Més de 100.000 habitants

Badalona
 L'Hospitalet de Llobregat
 Mataró
 Sabadell
 Santa Coloma de Gramenet
 Terrassa

**Diputació
Barcelona** | Àrea d'Atenció
a les Persones

Servei de Salut Pública
Recinte Mundet. Edifici Serradell Trabal
Passeig de la Vall d'Hebron, 171
08035 Barcelona
Tel. 934022468
s.salutp@diba.cat
www.diba.cat/salutpublica

FUNDACIÓ CARLES PI I SUNYER

Casa Golferichs
Gran Via de les Corts Catalanes, 491
08015 Barcelona
Tel. 934 527 115 Fax 933 233 431
panel@pisunyer.org www.pisunyer.org